

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียน
ในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

สุจริยา ขมสนิท

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มีนาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ สุจริยา ขมสนธิ ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

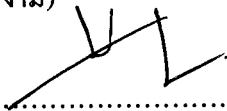
(ดร.ชัยพจน์ รุ่งงาม)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

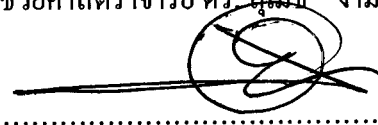
..... ประธาน

(ดร.ชัยพจน์ รุ่งงาม)

..... กรรมการ

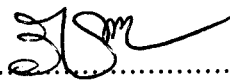
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร งามกนก)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อัมสวาสดี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ ๑๖ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.ชัยพจน์ รั้งงาม ประธานคณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์ รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา กรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในงานนิพนธ์เล่มนี้ ได้ให้ความกรุณาและความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณผู้บริหารและข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 1 ของเขต 1 ทุกท่านที่ได้มีส่วนในความช่วยเหลือในครั้งนี้ด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ เพื่อนสนิทญาติพี่น้อง และผู้ที่เคารพรักทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้ความรัก ความห่วงใย คอยให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการดำเนินงานครั้งนี้ จนสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแด่บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

สุจริยา ขมสนิท

58990105: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/ อำเภอนิคมพัฒนา/

สุจริยา ขมสนิท: ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 (PROBLEMS AND GUIDED SOLUTION FOR IMPROVEMENT OF STUDENT CARING SYSTEM OF SCHOOL IN AMPHUR NIKHOMPATTANA UNDER RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ชัยพจน์ รั้งงาม, กศ.ด. 105 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปรึกษา จำนวน 71 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครจซี่ และมอร์แกน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนครูที่ปรึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง .21 - .87 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .91 และสอบถามแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแบบสอบถามแบบจัดอันดับความสำคัญ (Rank order) จำนวน 5 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบในการวิจัยและทดสอบสมมุติฐาน ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) กรณีที่พบความแตกต่างใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อสามอันดับแรกได้แก่ ปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และปัญหาด้านการส่งเสริมนักเรียน

2. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นของครูที่ปรึกษานั้น โดยรวม และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาน้อยกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาพบว่าโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน คือครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปีจะมีปัญหาแตกต่างมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มาก

3. แนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ สามอันดับแรกได้แก่ สนับสนุนงบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญ ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

58990105: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEY WORDS: PROBLEMS AND GUIDED SOLUTION FOR IMPROVEMENT OF STUDENT/ AMPHUR NIKHOMPATTANA

SUJARIYA KHOMSANIT: PROBLEMS AND GUIDED SOLUTION FOR IMPROVEMENT OF STUDENT CARING SYSTEM OF SCHOOL IN AMPHUR NIKHOMPATTANA UNDER RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE. ADVISOR: CHAIPOOT RAK-NGAM, Ed.D. 105 P. 2017.

The objectives of this study were to study and compare the problems of the development of student caring system of school in Amphur Nikhompattana Under Rayong Primary Educational Service. The sample used in this research was composed of 71 consultant teacher determined by using Krejcie and Morgan Table and utilized Stratified Random Sampling technique to the proportion of mentor teachers. The research instruments used were five rating scale questionnaires with 34 item. IF had discrimination power between 0.21 and 0.87, the reliability coefficient of 0.91, For guided solution for improvement of student caring system is rank order with 5 items was applied. Statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and One-Way ANOVA with Scheffé's method.

The research findings were as follows.

1. Problems and guided solution for improvement of student caring system of school in Amphur Nikhompattana Under Rayong Primary Educational service as a whole as well as each aspect were at moderate level. When classified the top three they were; the problem of student identification, prevent and solve student and promoting students.

2. Comparing the problems of the development of student caring system of school classified by level of advisory teachers, it was found that student identification and subsequently submit student were different with statistically significant level of .05 and Prathom Suksa 5 to Prathomsuksa 6 teachers had less problems than grade 1 to grade 3. When classified by the experience of the advisory teachers the problem were different with statistically significant level of .05 and a teacher with less than 5 years experience had a different problem from a very experienced teacher.

3. The approach to developing student support systems should focus on the following three priorities: providing budget for home visit, developing student support system, teachers to have the knowledge, skills and techniques in the student caring system.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบความคิดของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1.....	9
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	12
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
สรุป.....	82
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก.....	96
ภาคผนวก ข.....	100
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สารสนเทศโรงเรียนกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา..... 11
2	แนวทางการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียน..... 20
3	แนวทางการคัดกรองนักเรียน..... 29
4	แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายใน..... 47
5	แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายนอก..... 49
6	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 59
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป..... 65
8	ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่ม อำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 โดยรวม..... 66
9	ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล..... 67
10	ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน..... 68
11	ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการส่งเสริมนักเรียน..... 69
12	ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน..... 70
13	ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการส่งต่อนักเรียน..... 71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือ ของโรงเรียนในกลุ่ม อำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นของครูที่ปรึกษา.....	72
15 การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน..... ในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระของ เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นของครูที่ปรึกษา.....	73
16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ ปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา.....	74
17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ของครูที่ปรึกษา.....	75
18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระของเขต 1 ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	76
19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระของเขต 1 ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe) ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	77
20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระของเขต 1 ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe) ด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยองเขต 1 ที่มีประสพการณ์ปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน.....	78
22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยองเขต 1 ที่มีประสพการณ์ปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe) ด้านการส่งต่อนักเรียน.....	79
23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยองเขต 1 ที่มีประสพการณ์ปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe) โดยรวม.....	79
24 การจัดลำดับความสำคัญแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ระยองเขต 1.....	80

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2	กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	16
3	ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	19
4	กระบวนการในการคัดกรองนักเรียน.....	28
5	กระบวนการส่งต่อภายใน.....	46
6	กระบวนการส่งต่อภายนอก.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” จึงต้องส่งเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ในมิติการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงที่สังคมไทยต้องเผชิญ และเสริมรากฐานของประเทศในด้านต่าง ๆ ให้เข้มแข็ง ควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และสังคมไทยให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 6-7)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่ดึงมาเพื่อการดำเนินชีวิตสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักฟังตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (วรรณ ชุนศรี, 2549, หน้า 65)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง (สำนักพัฒนาสุขภาพจิต, 2546, หน้า 1)

เด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันประสบปัญหาที่มีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ทำแท้ง เข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เล่นการพนัน เสพติดสื่อคอมพิวเตอร์ ดัดเกมจนนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทะเลาะวิวาท ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา เครียด ซึมเศร้า

เมื่อหน่วย คิดฆ่าตัวตาย ให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม ความสัมพันธ์ในครอบครัวประเภท
มีความรู้สึกห่างเหินกับครอบครัว ความเชื่อความศรัทธาในศาสนาจริยธรรมและความดีน้อยลง
ขาดหลักในการยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ความสามารถในการควบคุมตัวเองน้อยลง ฯลฯ (สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 15)

อำเภอพัฒนา เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดระยอง ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก
อันเนื่องมาจากมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากเกิดขึ้นในพื้นที่ ทำให้มีการเคลื่อนไหวของประชากร
อยู่เสมอ ประชากรจากจังหวัดต่างๆ เดินทางเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมและพักอาศัยอยู่
ในอำเภอพัฒนา สภาพดังกล่าวส่งผลให้เกิดการขยายตัวด้านเศรษฐกิจ เปลี่ยนสภาพจากสังคม
เกษตรกรรมแบบดั้งเดิมมาเป็นผสมผสานสังคมอุตสาหกรรม ที่มีการคมนาคม สื่อสาร และ
เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามากมาย และปัญหาหนึ่งก็ตามมาคือ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด
โดยเฉพาะการแพร่ระบาดเข้าไปในกลุ่มเยาวชนที่จะเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญของชาติ
(ปรนัย ศรีสมบัติ, 2551, หน้า 3-4)

รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน จึงมีนโยบายให้
กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้
สถานศึกษาทุกแห่ง ดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (รัตนา ฤทธิรงค์, 2556, หน้า 1)
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกัน
วางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา ครู อาจารย์
และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีการประสานงาน ร่วมแรงร่วมใจกันช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนา
นักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่องทั้งในโรงเรียน นอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรม และ
เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การยึดนักเรียนเป็นสำคัญ หรือการยึดนักเรียน
เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านป้องกัน แก้ปัญหา หรือการส่งเสริมสิ่งที่เป็น
จุดเด่นของนักเรียนหรือแก้จุดด้อยของนักเรียน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ได้กำหนดการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 38)

จากการพัฒนาประเทศตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้บุตรหลานเยาวชนได้รับผลกระทบ
อย่างมากทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เด็กและเยาวชนในอำเภอพัฒนา จำนวนไม่น้อยมีพฤติกรรม
รับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด การแต่งกาย การคบเพื่อนต่างเพศ การมีทัศนคติและพฤติกรรม
เบี่ยงเบน การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาลดน้อยลง มีค่านิยมแบบบริโภคนิยมอย่างฟุ่มเฟือย

การทะเลาะวิวาท ปัญหาเด็กติดยาเสพติด ดิดเกมส์ การเสพติดลามกอนาจาร ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ขาดความรู้ความเข้าใจในการคุมกำเนิด และป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเด็ก และเยาวชน หลายคนต้องขาดโอกาสในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง (สุริย์พร คงประเสริฐ, 2555, หน้า 4)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นที่กล่าวมาแล้วข้างต้นกับเยาวชนในอำเภอนิคมพัฒนา ถือเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะโรงเรียนซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการผลิตเด็กและเยาวชนที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมเพื่อเป็นกำลังของชาติในอนาคต และความสำคัญของการใช้นโยบายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ในองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะช่วยทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน อันเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และวางแผนพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีมาตรฐานสู่การปฏิบัติ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามระดับชั้น
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

คำถามในการวิจัย

1. ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตาม ระดับชั้นของครูที่ปรึกษา มีความแตกต่างกันหรือไม่
3. ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ของครูที่ปรึกษา มีความแตกต่างกันหรือไม่
4. แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

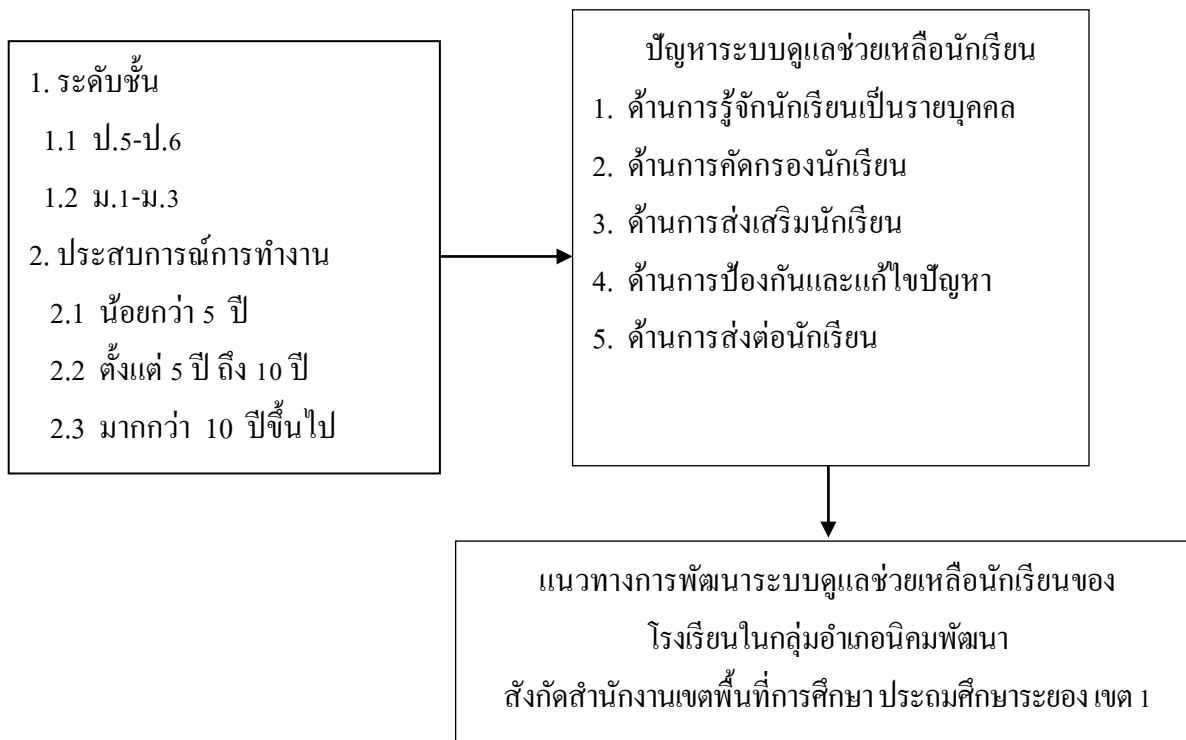
1. ครูที่ปรึกษาที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 แตกต่างกัน
2. ครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบความคิดการวิจัย ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาไว้ 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 36) ได้ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงสภาพและปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1
2. ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องของ โรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 สามารถนำผลงานวิจัยในครั้งนี้ไปปรับปรุง และพัฒนาตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. การวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายการบริหารงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนอื่นๆ สามารถนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปประยุกต์ แก้ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยมีองค์ประกอบในการดำเนินงาน 5 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 36) คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปรึกษากลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 86 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปรึกษากลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 71 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608 อ้างถึงใน สม โภชน์ อเนกสุข, 2553, หน้า 212) จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนของครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้น

3. ขอบเขตด้านตัวแปร รายละเอียดด้านตัวแปร มีดังต่อไปนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ระดับชั้น จำแนกเป็น

3.1.1.1 ป.5-ป.6

3.1.1.2 ม.1-ม.3

3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น

3.1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 5 ปีถึง 10 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย

3.2.1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2.1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

3.2.1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

3.2.1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.2.1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน

3.2.2 แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรค เหตุขัดข้องต่าง ๆ ที่เป็นที่มาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีปัญหาตามองค์ประกอบในการดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึงปัญหาที่เกิดจากขอบข่ายงาน อันได้แก่ การศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนอย่างรอบด้านด้วยวิธีการ/ เครื่องมือที่หลากหลาย อาทิ ระเบียบสะสม การสังเกต การสัมภาษณ์ การเขียนอัตชีวประวัติ การเขียนบันทึกประจำวัน การใช้แบบสอบถาม การเยี่ยมบ้าน การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี ฯลฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัวนักเรียนแต่ละคน และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดกรองนักเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึงปัญหาที่เกิดจากขอบข่ายงาน อันได้แก่ การนำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่รวบรวมได้จากหลายแหล่งหลายวิธีการมาวิเคราะห์ว่าข้อมูลมีความสอดคล้องหรือมีแนวโน้มไปในทางใดมากที่สุด เพื่อจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มตามเกณฑ์การคัดกรองเป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มปกติ กลุ่มมีปัญหา เพื่อนำไปสู่การดำเนินการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ได้อย่างเหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของนักเรียน

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน หมายถึงปัญหาที่เกิดจากขอบข่ายงาน อันได้แก่การจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนที่ตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนในแต่ละคน สำหรับกลุ่มปกติต้องพัฒนาให้ดีขึ้น กลุ่มเสี่ยงต้องจัดกิจกรรมให้เป็นกลุ่มปกติ และป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีปัญหาในอนาคต

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน หมายถึงปัญหาที่เกิดจากขอบข่ายงาน อันได้แก่ การดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึงและใกล้ชิด ไม่ปล่อยให้พลละเลงนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากขอบข่ายงานอันได้แก่ การดำเนินงานเกี่ยวกับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาที่รุนแรงที่ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้โดยลำพัง จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น งานแนะแนวของนักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหานักเรียนที่เกิดขึ้น

2. แนวบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง แนวทางการดำเนินงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบของผู้บริหาร โรงเรียน และครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ตามกระบวนการทั้ง 5 ด้าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จ

3. ครูที่ปรึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งจากโรงเรียน ให้ทำหน้าที่ครูประจำชั้น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 และให้ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ระดับชั้น หมายถึง ระดับชั้นของครูที่ปรึกษาในโรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกเป็น

4.1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานของครูนับตั้งแต่วันบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน จำแนกเป็น

5.1 ประสบการณ์น้อย หมายถึง มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี

5.2 ประสบการณ์ปานกลาง หมายถึง มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี

5.3 ประสบการณ์มาก หมายถึง มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

6. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปเป็นสาระสำคัญ นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1
 2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
 4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1

โรงเรียนกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา เป็น โรงเรียนที่อยู่ในอำเภอนิคมนพัฒนา จังหวัดระยอง และอยู่ในการดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ซึ่งประกอบไปด้วยโรงเรียนประถมศึกษา 7 โรงเรียนและโรงเรียนขยายโอกาส 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 12 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนวัดมาบข่า โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 1 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 2 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 3 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 4 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 5 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 6 โรงเรียนชุมชนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 7 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 9 โรงเรียนบ้านหนองระกำ โรงเรียนวัดกระเจต และโรงเรียนวัดชากผักกูด มีจำนวนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาจำนวน รวมทั้งสิ้น 246 คน และมีนักเรียนรวมทั้งหมด 5,993 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2559) (โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 4, 2559, หน้า 12-15) มีการจัดการบริหารทางการศึกษาโดยภาพรวม ดังนี้

วิสัยทัศน์ จัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีสุขภาพดี มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับการประเมินรับรองมาตรฐาน ภายนอกกรอบที่สาม และ โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน ชุมชนมีความภาคภูมิใจให้การยอมรับ และมีส่วนร่วมในการพัฒนา

พันธกิจ จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีสุขภาพดี มีคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามวิถีชีวิตแบบไทย ได้รับการประเมินรับรองมาตรฐานภายนอกกรอบที่สาม และประเมินรับรองโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ยอมรับผลที่เกิดขึ้นและร่วมภาคภูมิใจ

เป้าหมาย ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเป็นผู้ใฝ่หาความรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ที่นำไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยมุ่งเน้นส่งเสริมผู้เรียนให้มีสุขภาพดี มีคุณธรรมจริยธรรม ได้รับการประเมินรับรองมาตรฐานภายนอกกรอบที่สาม และประเมินรับรองโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ยอมรับผลที่เกิดขึ้นและร่วมภาคภูมิใจ

อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา มีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม เห็นคุณค่า ศิลปวัฒนธรรม ผู้เรียนไหว้ทักทายบุคคล โรงเรียนส่งเสริมมารยาท การดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูล สิ้นปีการศึกษา 2558 ณ วันที่ 31 มีนาคม โรงเรียนกลุ่มอำเภอนิคมนิคมพัฒนามีโรงเรียนทั้งหมด 12 แห่ง เป็นโรงเรียนประถมศึกษา (เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6) จำนวน 7 แห่ง และโรงเรียนขยายโอกาส (เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3) จำนวน 5 แห่ง รวมทั้งสิ้น 12 แห่ง มีจำนวนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาจำนวน รวมทั้งสิ้น 246 คน และมีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 5,993 คน รายละเอียดแสดง ได้ดังตารางที่ 1 (โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 4, 2559, หน้า 12-15)

ตารางที่ 1 สารสนเทศโรงเรียนกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา (โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 4, 2559, หน้า 12-15)

ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน			ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		ชาย	หญิง	รวม	ผอ.ร.ร.	รองฯผอ.ร.ร.	ครู	รวม
โรงเรียนประถมศึกษา								
1	นิคมสร้างตนเอง จ.ระยอง 1	645	617	1,262	1	1	41	43
2	นิคมสร้างตนเอง จ.ระยอง 2	113	88	201	1	0	6	7
3	นิคมสร้างตนเอง จ.ระยอง 6	86	74	160	1	0	8	9
4	นิคมสร้างตนเอง จ.ระยอง 9	99	99	198	1	0	9	10
5	บ้านหนองระกำ	49	36	85	0	0	4	4
6	วัดกระเฉท	106	89	195	1	0	9	10
7	วัดชากผักกูด	108	84	192	1	0	10	11
รวมโรงเรียนประถมศึกษา		1,206	1,087	2,293	6	1	87	94
โรงเรียนขยายโอกาส								
8	นิคมสร้างตนเอง จ.ระยอง 3	292	254	546	1	0	20	21
9	นิคมสร้างตนเอง จ.ระยอง 4	405	350	755	1	1	27	29
10	นิคมสร้างตนเอง จ.ระยอง 5	264	236	500	1	1	24	26
11	ชุมชนนิคมสร้างตนเอง จ.ระยอง 7	480	391	871	1	1	33	35
12	วัดมาบข่า	536	492	1,028	1	2	38	41
รวมโรงเรียนขยายโอกาส		1,977	1,723	3,700	5	5	141	151
รวมทั้งสิ้น		3,183	2,810	5,993	11	6	228	246

โรงเรียนกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเป็นผู้ใฝ่หาความรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ที่นำไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยมุ่งเน้นส่งเสริมผู้เรียนให้มีสุขภาพดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย และดำรงชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียน และส่งเสริมให้ชุมชนจากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังต่อไปนี้

กรมสุขภาพจิต (2546, หน้า 5) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 19) กล่าวว่าไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน โดยมีครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีการรายงานผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ประกอบด้วยการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน (4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และ (5) การส่งต่อนักเรียน

บัวเครือ โพธิ์ชัย (2548, หน้า 21) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ชัดเจน มีหลักฐานตรวจสอบได้ โดยครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งและนอกสถานที่ อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน ฯลฯ ที่มีส่วนร่วม

จันทนา บุญรุ่ง (2548, หน้า 12) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการของครูที่ปรึกษาในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างมีขั้นตอนมีวิธีการ และเครื่องมือ โดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของตน

กาญจนา บุญเคน (2554, หน้า 18) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน ในด้านการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน โดยมีครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ โดย

การประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของตน

สรุปได้ว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2546, หน้า 3) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2 ข้อ ได้แก่ เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการทำงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้ ต่อมาในปีพุทธศักราช 2547 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เพิ่มวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น 3 ข้อ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 19-20)

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ ที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

คุณค่าของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน และวิธีการที่ได้มาตรฐาน อันก่อให้เกิดประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 6) ได้กำหนดประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ: Emotional quotient) ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาความเก่ง (AQ: Adversity quotient) คุณธรรม จริยธรรม และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค
4. นักเรียนอยู่อย่างมีความสุข และได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพรอบด้าน
5. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็ง จริงจังด้วยความเอื้ออาทร

สำหรับผลลัพธ์และคุณค่าที่ได้จากการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

1. คุณค่าที่เกิดกับนักเรียน ได้แก่ นักเรียนแต่ละคนได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากครูที่ปรึกษา นักเรียนที่เป็นกลุ่มปกติได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเหมาะสม และขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีความชัดเจนยิ่งขึ้น
2. คุณค่าที่เกิดกับครูที่ปรึกษา ได้แก่ ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตน ครูที่ปรึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนซึ่งครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดูแลมีความเป็นปัจจุบันเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 20) กล่าวว่า คุณค่าของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างทั่วถึง และตรงตามสภาพปัญหา รู้จักตนเอง มีทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข
2. ครูได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบภายใต้ความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากภายใน และภายนอกสถานศึกษา
3. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกิดความเชื่อมั่นและยอมรับระบบการดำเนินงานของโรงเรียน ให้ความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างรอบด้านทั่วถึง
4. ผู้บริหารได้รูปแบบกระบวนการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเชิงระบบ เกิดแนวทางในการพัฒนานักเรียน หลักสูตรและคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ภายใต้การสนับสนุนจากเครือข่ายต่าง ๆ

5. โรงเรียนมีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ได้รับการยอมรับสนับสนุนและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

6. เขตพื้นที่การศึกษาเกิดการพัฒนานวัตกรรมในการพัฒนานักเรียน ได้องค์ความรู้ในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

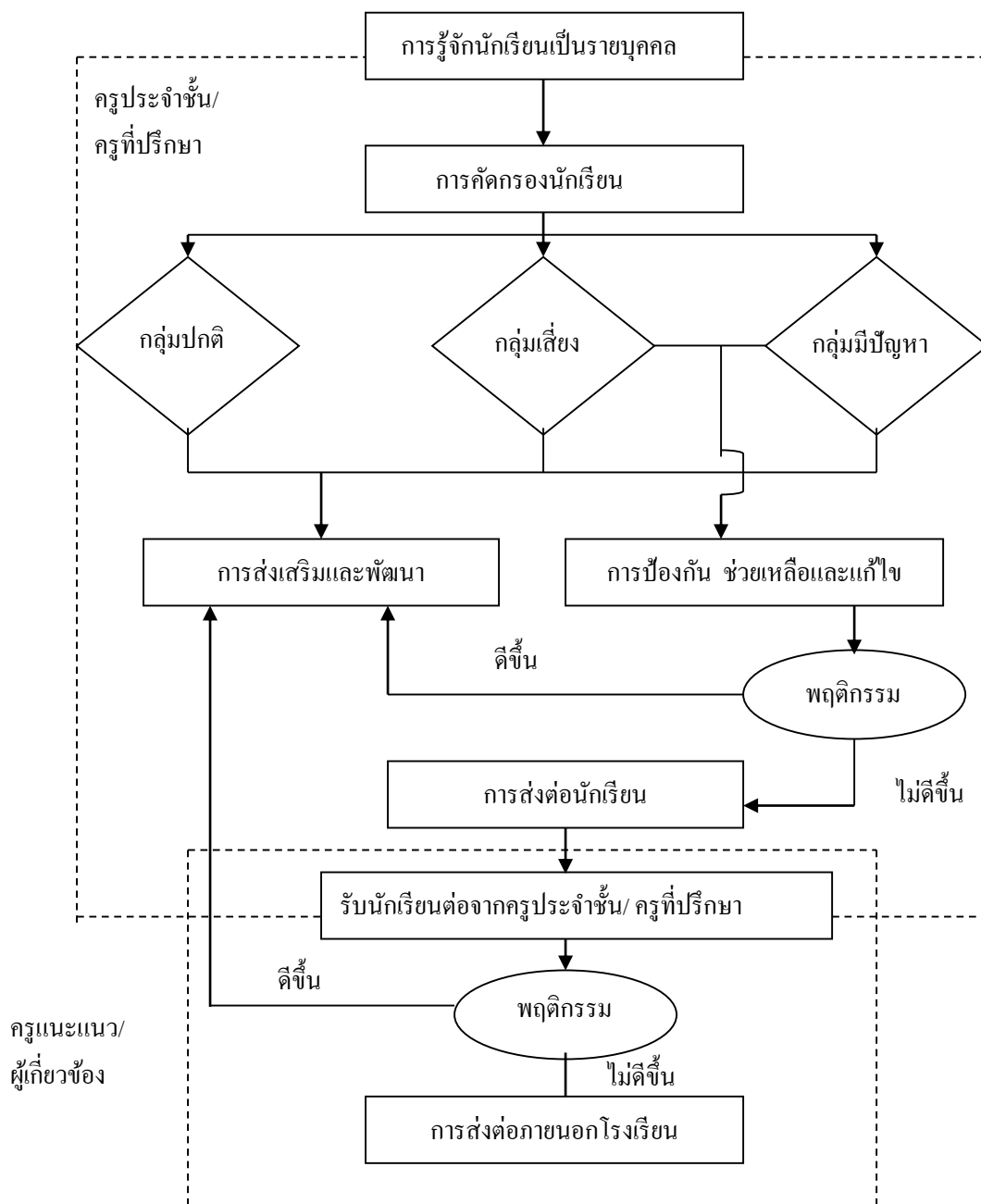
7. เกิดเครือข่ายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็ง จริงจังด้วยความเอื้ออาทร สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา รู้จักตนเอง มีทักษะในการดำรงชีวิต สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข บนพื้นฐานความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เพียงแต่วิธีการที่ใช้และระยะเวลาอาจแตกต่างกันตามธรรมชาติพื้นฐานของนักเรียนและปัจจัยแวดล้อม โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ภายใต้การขับเคลื่อนและสนับสนุนของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 22) กล่าวว่า กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน โดยอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดของครูทุกคน ผู้บริหาร เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีการรายงานผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีทักษะการดำรงชีวิต ประกอบด้วย การดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน

ภาพที่ 2 กระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 35-36)

มีรายละเอียดในการดำเนินงาน แต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 22-23)

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความหลากหลายของนักเรียนแต่ละคนซึ่งมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ผ่านการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ผู้ปกครอง และเติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายแตกต่างกัน หล่อหลอมให้นักเรียนแต่ละคนมีความคิด ความเชื่อ มีความเชื่อต่อประสบการณ์ต่าง ๆ และเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมที่หลากหลายแตกต่างกันไป ดังนั้น การได้รู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะช่วยให้ครู อาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และลดข้อผิดพลาดในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้น้อยที่สุด

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนอย่างรอบด้านด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม หลากหลาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัวนักเรียนแต่ละคน และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดกรองนักเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล

หลักการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการนำไปใช้ มีดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นกระบวนการศึกษารายละเอียดทั้งที่เกี่ยวกับนักเรียนโดยตรงและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนควบคู่กัน
2. ควรรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้รู้จักนักเรียนในหลายแง่มุม
3. ควรเลือกใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนแต่ละบุคคล
4. ไม่มีเครื่องมือหรือวิธีการใดวิธีการหนึ่งที่ดีที่สุด และให้ผลครบถ้วนสมบูรณ์
5. ควรศึกษาและรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง รอบด้าน
6. ประสิทธิภาพของกระบวนการรวบรวมข้อมูลขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูล
7. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลควรเป็นกระบวนการทำความเข้าใจควบคู่ไปกับการให้ความช่วยเหลือ
8. เป้าหมายของการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การช่วยให้ นักเรียน ได้รู้จักและเข้าใจตนเองในด้านต่าง ๆ มากขึ้น ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รู้จักและเข้าใจผู้อื่น ได้ดีและ

ถูกต้องมากยิ่งขึ้น และโรงเรียนสามารถนำผลจากความรู้ความเข้าใจในตัวนักเรียนไปจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อ ป้องกัน พัฒนา ส่งเสริม หรือแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน

9. คำนึงถึงความเป็นปัจจุบันของข้อมูลที่จะนำมาใช้

10. การวิเคราะห์ข้อมูลจากเทคนิค/ เครื่องมือบางชนิดต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญ เคยได้รับการฝึกมาแล้ว

11. ควรตรวจสอบข้อมูลจากแหล่ง หลายวิธีการ

12. รักษาความลับของข้อมูล

13. จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยในการค้นหาและนำมาใช้ได้ง่าย

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีขั้นตอนการปฏิบัติที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 53)

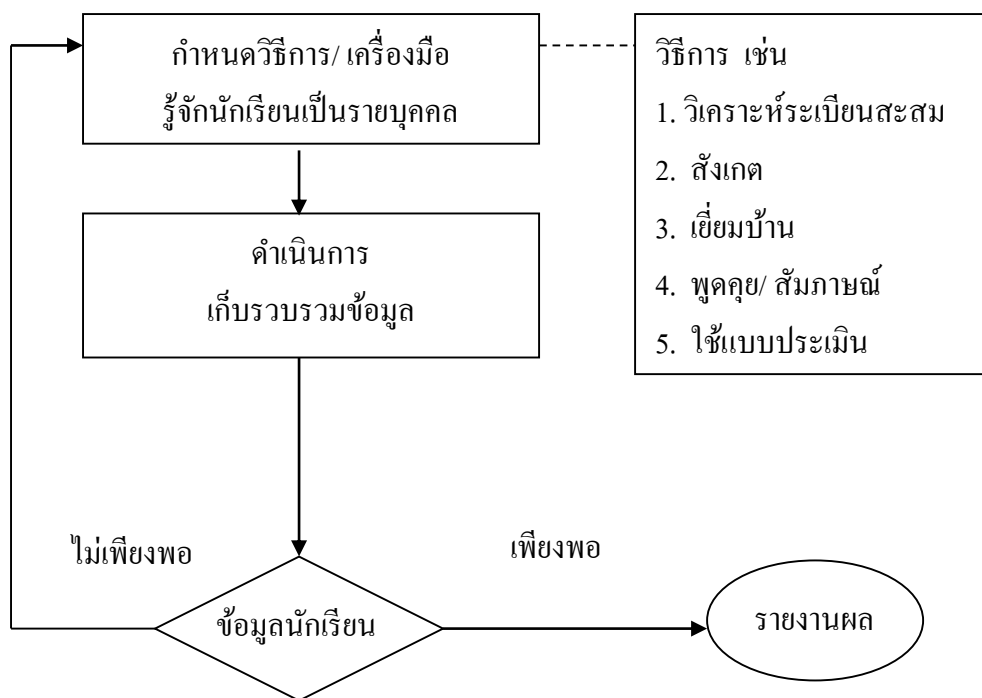
1. จัดครูที่ปรึกษาให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มในสัดส่วน ครู: นักเรียน คือ 1: 20-25 คน

2. ทีมประสานกำหนดวิธีการและเครื่องมือรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3. ทีมประสานอบรมวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในกรณีที่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรม

4. ครูที่ปรึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูลรายบุคคลของนักเรียน

5. หากข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีครบถ้วนต่อการนำไปใช้ในการคัดกรองนักเรียนให้ดำเนินการสรุปรายงานผลไปตามลำดับ หากข้อมูลไม่ครบถ้วนเพียงพอสำหรับการคัดกรอง ให้ทบทวนและปรับวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพิ่มเติม ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้ดังนี้

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 5)

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่ครบถ้วน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการคัดกรองนักเรียนต่อไป ซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบและรวบรวมได้ ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 37)

1. ด้านความสามารถ ประกอบด้วย ความสามารถด้านการเรียนรู้ และความสามารถพิเศษ/ อัจฉริยะ
2. ด้านสุขภาพ ประกอบด้วย ร่างกาย/ ความพิการ และจิตใจ/ พฤติกรรม
3. ด้านครอบครัว ประกอบด้วย เศรษฐกิจ และการคุ้มครองสวัสดิการ
4. ด้านสารเสพติด ประกอบด้วย ด้านความปลอดภัย พฤติกรรมทางเพศ และ ด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ครอบคลุมทุกด้านนั้น จำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 38)

1. การสังเกต ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก และพฤติกรรมการทำงาน
2. การสัมภาษณ์ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา ได้แก่ ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา ครูวิชาการ เพื่อนครู และเพื่อนนักเรียน สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กนักเรียนญาติ ที่ใกล้ชิด เพื่อนบ้าน และสัมภาษณ์ตัวนักเรียน

3. การเยี่ยมบ้าน เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ เกี่ยวกับนักเรียน เช่น สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และสภาพความสัมพันธ์ในครอบครัว

4. การศึกษาข้อมูล ประกอบด้วย การศึกษาผลงานของนักเรียน ได้แก่ อัดชีวีประวัติ บันทึกประจำวัน สมุดทำงานแบบฝึกหัด งานฝีมือ/ สิ่งประดิษฐ์ โครงการ และศึกษาเอกสาร หลักฐานอื่นๆ ได้แก่ ระเบียบสะสม การศึกษาเด็กเป็นรายกรณี บันทึกสุขภาพ บันทึกการสำรวจ ข้อมูลเบื้องต้น

5. การทดสอบ มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสามารถทางการเรียน วัดความถนัด ความสนใจ วัดทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ ตลอดจนประเมินเพื่อคัดแยกนักเรียนประกอบด้วย แบบทดสอบที่สถานศึกษาสร้างขึ้นเอง แบบทดสอบระดับชาติ และ แบบทดสอบมาตรฐาน

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคลมีประเด็นที่ควรพิจารณาและ เครื่องมือ หรือแหล่งข้อมูลประกอบตามตัวอย่าง แสดงได้ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แนวทางการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 39-42)

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
1. ความสามารถด้านการเรียน	1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละรายวิชา 2. ผลการเรียนรู้เฉลี่ยของภาคเรียน/ ปีการศึกษาที่ผ่านมา 3. ผลการทดสอบวัดความรู้มาตรฐานระดับชาติ (NT) 4. พฤติกรรมการเรียน	1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน 3. แบบทดสอบทางการเรียนประเภทต่าง ๆ 4. แบบสำรวจพฤติกรรมทางการเรียน ฯลฯ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
2. ความสามารถพิเศษ	1. พฤติกรรมที่ซึบงถึง ความสามารถพิเศษ 2. ผลงาน ชิ้นงาน โครงการงาน 3. เอกสารหลักฐานร่องรอยที่ แสดงถึงพฤติกรรมที่โดดเด่น	1. ระเบียบสะสม 2. แบบสำรวจความสามารถ พิเศษ (10 แถว) 3. แบบประเมินพหุปัญญา 4. เพิ่มสะสมผลงาน ฯลฯ
3. ด้านสุขภาพร่างกาย	1. ความปกติ ความพิการหรือ ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน ความบกพร่องด้านการพูด 2. โรคประจำตัว 3. ความสัมพันธ์ระหว่าง ส่วนสูงกับน้ำหนัก 4. ความสะอาดของร่างกาย	1. แบบสำรวจนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ 2. ระเบียบสะสม 3. แบบบันทึกสุขภาพ 4. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 5. แบบบันทึกการสังเกต ฯลฯ
4. จิตใจและพฤติกรรม	1. สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อ การดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล 2. ความประพฤติ เช่น การลักขโมย การทำร้าย ตัวเอง 3. พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อ การเรียน ความสามารถ และการปรับตัว เช่น พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง สมาธิสั้น 4. ความสัมพันธ์กับเพื่อน/ ครู/ ผู้ปกครอง	1. บันทึกการเยี่ยมบ้าน 2. แบบประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน 3. แบบประเมินความฉลาดทาง อารมณ์ (EQ) 4. แบบบันทึกการสังเกต 5. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ฯลฯ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
5. ด้านเศรษฐกิจ	<ol style="list-style-type: none"> รายได้ผู้ปกครอง ภาระหนี้สิน ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน 	<ol style="list-style-type: none"> ระเบียบสะสม แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ฯลฯ
6. การคุ้มครองสวัสดิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัย ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว การถูกคุกคามและล่วงละเมิดทางเพศ 	<ol style="list-style-type: none"> ระเบียบสะสม แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบสำรวจข้อมูลนักเรียนด้วยโอกาส แบบบันทึกการสังเกต ฯลฯ
7. ด้านการใช้สารเสพติด	<ol style="list-style-type: none"> พฤติกรรมที่แสดงออก พฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียน การใช้จ่ายเงิน การคบเพื่อน สุขภาพและบุคลิกภาพ สถานภาพทางครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ผลการตรวจปัสสาวะ 	<ol style="list-style-type: none"> แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม บันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบสรุปผลการตรวจสุขภาพ แบบสรุปผลการตรวจปัสสาวะ ฯลฯ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
8. ด้านความปลอดภัย	1. สถานภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อม 2. ข้อมูลการเดินทาง/ การใช้ยานพาหนะ 3. การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา 4. การแต่งกายที่ปลอดภัย	1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียนนักเรียน/ ผู้ปกครอง 3. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 4. แบบบันทึกการสังเกต พฤติกรรมนักเรียน 5. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน ฯลฯ
9. พฤติกรรมทางเพศ	1. บุคลิกภาพทางเพศ 2. การแสดงออกทางเพศ	1. แบบบันทึกการสังเกต 2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 3. แบบสอบถาม 4. แบบทดสอบบุคลิกภาพ 5. ข้อมูลจากแหล่งอื่น เช่น จากเพื่อน ผู้ปกครอง

การดำเนินงานตามขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

1. ร้อยละ 80 ของครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนในสัดส่วน ครู: นักเรียน คือ 1: 20-25 คน

2. นักเรียนทุกคนได้รับการประมวลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3. ร้อยละ 80 ของนักเรียน มีข้อมูลประมวลผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญเรื่องหนึ่งที่ครูที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการตามหลักและขั้นตอน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันและได้หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนา

การป้องกัน แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือหากจำเป็นต้องเกิดก็ให้เกิดน้อยที่สุด

2. การคัดกรองนักเรียน

2.1 ประเภทของนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 29-30) กล่าวว่าไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนหมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่รวบรวมได้จากการใช้เครื่องมือ/ วิธีการที่หลากหลายเพื่อรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มาพิจารณาว่าข้อมูลมีความสอดคล้องหรือมีแนวโน้มไปในทางใดมากที่สุด เพื่อจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มตามเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งโรงเรียนอาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ ในกรณีแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม สามารถแบ่งได้เป็น กลุ่มปกติ และ กลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา ในกรณีนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม สามารถแบ่งได้เป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มปัญหา และในกรณีที่แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม สามารถแบ่งได้เป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มปัญหา และกลุ่มพิเศษ ซึ่งอาจนิยามกลุ่มได้ดังนี้

2.1.1 กลุ่มปกติ หรือ กลุ่มส่งเสริมพัฒนา หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนว่าอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ นักเรียนมีความพร้อมในด้านการเรียนรู้ สุขภาพ ความประพฤติ การปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

2.1.2 กลุ่มเสี่ยง หรือ กลุ่มป้องกัน หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์คัดกรองของโรงเรียน นักเรียนมีแนวโน้มอันอาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านการเรียนรู้ สุขภาพ ความประพฤติ การปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น และมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2.1.3 กลุ่มปัญหา หรือ กลุ่มแก้ไข หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน นักเรียนมีปัญหาในด้านการเรียนรู้ สุขภาพ ความประพฤติ การปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น และมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือ และแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน หรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่ควรต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ให้สอดคล้องกับลักษณะปัญหาและความต้องการของนักเรียนเป็นรายกรณี ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา โดยแบ่งเป็น 9 ประเภท ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือ

สุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน

2.1.4 กลุ่มพิเศษ หรือนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มพิเศษตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน นักเรียนมีความสามารถพิเศษอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถพิเศษนั้นอย่างเต็มศักยภาพ โรงเรียนสามารถพัฒนาเกณฑ์การสังเกตข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเบื้องต้น หรือเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่มีผู้พัฒนาขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการคัดกรองนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 31-33) ดังนี้

1) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (The Strengths and Difficulties Questionnaire: SDQ) จัดทำโดย แพทย์หญิงพรพรรณพิมล หล่อตระกูล และคณะพัฒนามาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี มีการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยง ความตรง ของแบบประเมิน ตามเกณฑ์มาตรฐาน (NORM) ของเด็กไทย ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจ ซึ่งจะช่วยให้ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษามีแนวทางประกอบการพิจารณานักเรียนมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ประกอบด้วย เครื่องมือ 3 ชุด คือ ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินเด็ก และ ชุดที่เด็กประเมินตัวเอง เครื่องมือทั้ง 3 ชุดมีเนื้อหาและจำนวนข้อชุดละ 25 ข้อ ซึ่งทางโรงเรียนสามารถเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากที่นักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ทั้งนี้หากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุด พร้อมกันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ได้

2) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต เป็นแบบประเมินตนเองซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 52 ข้อที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบที่ตรงกับตนเองมากที่สุด ได้แก่ ไม่จริง จริงบางครั้ง ก่อนข้างจริง และจริงมาก การแปรผลคะแนนจะมีการรวมคะแนนเป็นทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านดี (ควบคุมตนเอง เห็นใจผู้อื่น รับผิดชอบ) ด้านเก่ง (มีแรงจูงใจ ตัดสินใจและแก้ปัญหา สัมพันธภาพ) และด้านสุข (ภูมิใจตนเอง พอใจชีวิต สุขสงบทางใจ) จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาทำพลอตกราฟแล้วลากเส้นต่อกันเพื่อดูว่ามีคะแนนด้านใดที่สูงหรือต่ำกว่าช่วงคะแนนปกติ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้น ๆ

3) แบบวัดความเครียดสวนปรุง (Suanprung Stress Test-20, SPST-20) ใช้เพื่อประเมินความเครียดของบุคคลว่าอยู่ในระดับใด มากน้อยแค่ไหน ก่อนจะนำไปสู่การแก้ไขที่

เหมาะสม แบบวัดความเครียดสวนปรุง ฉบับ 20 ข้อ สามารถบอกระดับความเครียดได้เพียงค่าคร่าว ๆ เหมาะกับงานสำรวจที่ต้องการผลรวดเร็ว การตอบที่ง่ายและสะดวกต่อการใช้ แต่ไม่สามารถจะแยกสาเหตุหรืออาการต่าง ๆ ของความเครียดได้ ผู้ตอบสามารถตอบได้ด้วยตนเองตามข้อความที่ตรงกับความรู้สึกหรือประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับผู้ตอบ เหมาะสำหรับคนในวัยทำงานหรือวัยเรียน (โดยคำถามที่เกี่ยวกับงานจะเปลี่ยนเป็นเรื่องเรียนแทน) ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ แต่ละข้อมี 5 คำตอบ โดยให้ผู้ตอบอ่านคำถามแล้วสำรวจดูว่าในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นกับผู้ตอบบ้าง ถ้าข้อไหนไม่ได้เกิดขึ้นให้ข้ามไปไม่ต้องตอบ แต่ถ้ามีเหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นกับผู้ตอบให้ประเมินว่าผู้ตอบมีความรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์นั้น แล้วให้ทำเครื่องหมายในช่องนั้น ๆ เพื่อประเมินความเครียดของบุคคลว่าอยู่ในระดับใด มากน้อยแค่ไหน การแปลผลคะแนนเป็น 4 ระดับ คือ ความเครียดในระดับต่ำ (Mild stress) ความเครียดในระดับรุนแรง (Severe stress)

นอกจากนี้ ยังมีแบบทดสอบที่กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขเผยแพร่ ซึ่งทางโรงเรียนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนและลักษณะของปัญหา เช่น แบบคัดกรองโรคในกลุ่มพัฒนาอาการผิดปกติอย่างรอบด้าน สำหรับเด็กอายุ 1-18 ปี (Pervasive Developmental Disorder Screening Questionnaire: PDDSQ) แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้าในเด็ก (Children's Depression Inventory: CDI) แบบประเมินความเครียด (ST5) แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น (Center for Epidemiologic Studies Depression Scale: CES-D) แบบคัดกรองภาวะเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย และแบบทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยฉบับสั้น 15 ข้อ (Thai Mental Health Indicator Version 2007: TMHI-15)

2.2 ลักษณะการคัดกรองนักเรียน

สำหรับการคัดกรองนักเรียนนั้น แบ่งได้เป็นสอง ลักษณะ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 37-42) ดังนี้

2.2.1 การคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การคัดกรองเพื่อให้ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้นต้องสร้างความเข้าใจทั้งในระดับโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติ เพราะทั้งสองฝ่ายต้องทำหน้าที่ร่วมกัน โดยโรงเรียนเป็นผู้จัดทำนโยบาย จัดตั้งระบบการดำเนินงาน คณะทำงานเพื่อช่วยเหลือ ส่วนครูซึ่งใกล้ชิดกับนักเรียนควรมีความรู้เพียงพอที่จะสามารถสังเกต คัดกรองนักเรียนได้ในเบื้องต้น จากนั้นจึงประสานกับคณะทำงาน ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบให้เกิดความชัดเจนอีกครั้งแล้วร่วมกันวางแผนดำเนินการช่วยเหลือ หรือส่งเสริม พัฒนานักเรียนต่อไป การคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรเริ่มต้นดังนี้ 1) โรงเรียนจัดให้มีระบบการคัดกรองความผิดปกติเบื้องต้น โดยครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา ซึ่งครูต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ

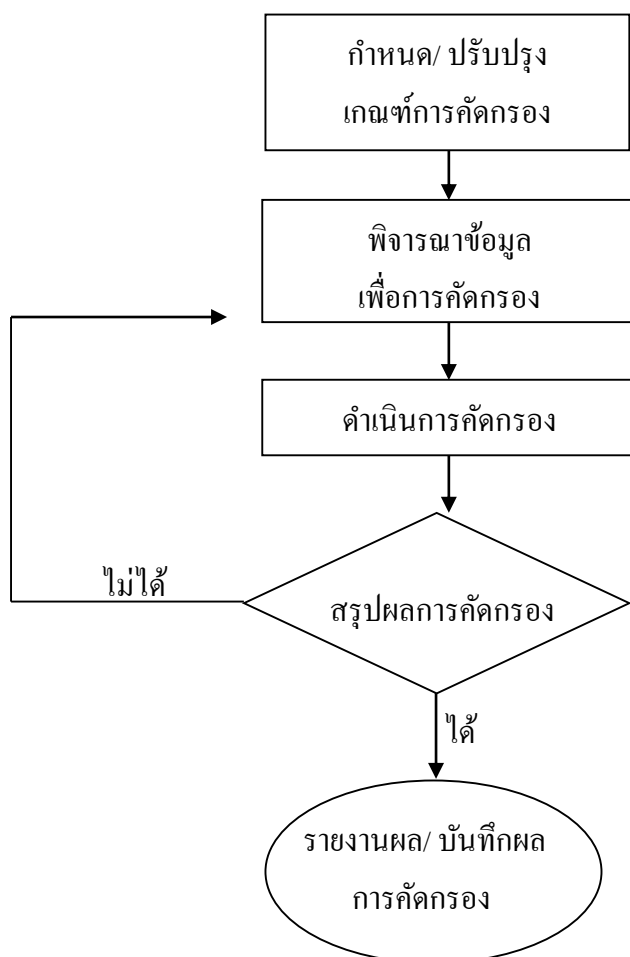
ความผิดปกติต่าง ๆ และใช้เทคนิคหลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคล ฯลฯ 2) หากพบความผิดปกติต้องปรึกษาคณะทำงาน และควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ 3) กรณีที่มีความซับซ้อนต้องส่งต่อให้นักจิตวิทยาและ/หรือแพทย์ตรวจอย่างละเอียด 4) เมื่อมีผลการยืนยันพบว่านักเรียนมีความต้องการพิเศษทางการศึกษา ครูต้องทำหน้าที่ประสานงานระหว่างทีมสหวิทยาการ อันประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครอง เพื่อช่วยในการวางแผนการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูต้องจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน และจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

2.2.2 การคัดกรองนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ การคัดกรองนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเริ่มต้นจาก โรงเรียนมีนโยบายในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยจัดให้มีระบบการคัดกรองนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น พิจารณาผลการทดสอบสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลงานของนักเรียน การสังเกตจากครูผู้สอนที่ใกล้ชิดเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำคัญ ทั้งนี้ครูต้องเข้าใจลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว ใช้ศัพท์สูงเกินวัย มีความอยากรู้อยากเห็น และสนใจใฝ่รู้สูง สนุกกับกิจกรรมที่ใช้ความคิดและปัญญาสร้างและเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้ มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจน มุ่งมั่นในการแก้ปัญหาและทำในสิ่งที่สนใจ มีสมาธิเชื่อมโยงในสิ่งที่ตนเองสนใจ มีความคิดนอกกรอบสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย มีการตอบโต้และหยั่งรู้อย่างชาญฉลาด สามารถคิดหาคำตอบได้หลายแนว มีความคิดซับซ้อน เป็นคนมุ่งความสมบูรณ์แบบ (Perfectionist) และอารมณ์อ่อนไหว เป็นต้น ครูอาจใช้แบบสังเกตพฤติกรรม หรือแบบสังเกตแวความสามารถพิเศษมาช่วย โดยกระบวนการในการคัดเลือกทั่วไปสามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจ เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียน 2) ขั้นเจาะลึก เป็นการทดสอบความสามารถเฉพาะด้านของนักเรียนว่า นักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกผ่านมาจากขั้นสำรวจนั้นมีความสามารถ ระดับไหน และ 3) ขั้นตัดสินใจ คือ การพิจารณาว่านักเรียนมีความสามารถพิเศษในด้านใดอย่างแท้จริง เมื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้แล้ว โรงเรียนต้องประเมินศักยภาพและทรัพยากรของตน อาจต้องประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประกอบการพัฒนานักเรียน

2.3 ขั้นตอนการปฏิบัติการคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน โดยการจัดแบ่งตามพฤติกรรมที่ได้จากการศึกษาและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 67)

1. ทีมประสานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประชุมครู เพื่อร่วมกันกำหนด/ปรับปรุง/พัฒนาเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของนักเรียนของแต่ละโรงเรียนหรือ/พื้นที่
2. ทีมประสานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พิจารณาคัดเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน
3. ทีมประสานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอบรมแนวทางการคัดกรองนักเรียนให้ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา ในกรณีที่ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษายังไม่เคยผ่านการอบรม
4. ครูประจำชั้นดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยใช้แบบบันทึกคัดกรองรายบุคคล
5. ครูประจำชั้นสรุปผลจากแบบคัดกรองนักเรียน โดยแยกนักเรียนออกเป็น กลุ่ม เช่น ถ้าแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา
6. ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษารายงานผลการคัดกรองนักเรียน
7. นำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข พัฒนาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการในการคัดกรองนักเรียนได้ดังนี้

ภาพที่ 4 กระบวนการในการคัดกรองนักเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 66)

การดำเนินงานคัดกรองนักเรียนรายบุคคลมีประเด็นที่ควรพิจารณาและเครื่องมือหรือแหล่งข้อมูลประกอบตามตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 3 แนวทางการคัดกรองนักเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 68-72)

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
1. ความสามารถด้านการเรียน	1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละรายวิชา 2. ผลการเรียนเฉลี่ยของภาคเรียน/ ปีการศึกษาที่ผ่านมา 3. ผลการทดสอบวัดความรู้มาตรฐานระดับชาติ (NT) 4. พฤติกรรมการเรียน	1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน 3. แบบทดสอบทางการเรียนประเภทต่าง ๆ 4. แบบสำรวจพฤติกรรมทางการเรียน ฯลฯ
2. ความสามารถพิเศษ	1. พฤติกรรมที่ชี้บ่งถึงความสามารถพิเศษ 2. ผลงาน ชิ้นงาน โครงงาน 3. เอกสารหลักฐานร่องรอยที่แสดงถึงพฤติกรรมที่โดดเด่น	1. ระเบียบสะสม 2. แบบสำรวจความสามารถพิเศษ (10 แนว) 3. แบบประเมินพหุปัญญา 4. แฟ้มสะสมผลงาน ฯลฯ
3. ด้านสุขภาพร่างกาย	1. ความปกติ ความพิการหรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน ความบกพร่องด้านการพูด 2. โรคประจำตัว 3. ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนสูงกับน้ำหนัก 4. ความสะอาดของร่างกาย	1. แบบสำรวจนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2. ระเบียบสะสม 3. แบบบันทึกสุขภาพ 4. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 5. แบบบันทึกการสังเกต ฯลฯ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
4. จิตใจและพฤติกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล 2. ความประพฤติ เช่น การลักขโมย การทำร้ายตัวเอง 3. พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเรียน ความสามารถ และการปรับตัว เช่น สมาธิสั้น 4. ความสัมพันธ์กับเพื่อน/ ครู/ ผู้ปกครอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บันทึกการเยี่ยมบ้าน 2. แบบประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน 3. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) 4. แบบบันทึกการสังเกต 5. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ฯลฯ
5. ด้านเศรษฐกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายได้ผู้ปกครอง 2. ภาระหนี้สิน 3. ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย 4. จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระเบียบสะสม 2. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน 3. แบบระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 4. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ฯลฯ
6. การคุ้มครองสวัสดิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการคุ้มครอง ดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัย 2. ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัย 3. ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว 4. การถูกละเมิดและล่วงละเมิดทางเพศ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระเบียบสะสม 2. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน 3. แบบสำรวจข้อมูลนักเรียนด้วยโอกาส 4. แบบบันทึกการสังเกต ฯลฯ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	ข้อมูลพื้นฐาน	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
7. ด้านการใช้สารเสพติด	<ol style="list-style-type: none"> พฤติกรรมที่แสดงออก พฤติกรรมกรเรียนในชั้นเรียน การใช้จ่ายเงิน การคบเพื่อน สุขภาพและบุคลิกภาพ สถานภาพทางครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ผลการตรวจปัสสาวะ 	<ol style="list-style-type: none"> แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม บันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบสรุปผลการตรวจสุขภาพ แบบสรุปผลการตรวจปัสสาวะ ฯลฯ
8. ด้านความปลอดภัย	<ol style="list-style-type: none"> สถานภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ข้อมูลการเดินทาง/ การใช้ยานพาหนะ การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา การแต่งกายที่ต่อแหลม 	<ol style="list-style-type: none"> ระเบียบสะสม แบบประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียนนักเรียน/ผู้ปกครอง แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน ฯลฯ
9. พฤติกรรมทางเพศ	<ol style="list-style-type: none"> บุคลิกภาพทางเพศ การแสดงออกทางเพศ 	<ol style="list-style-type: none"> แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบบุคลิกภาพ ข้อมูลจากแหล่งอื่น เช่น จากเพื่อน ผู้ปกครอง

การดำเนินงานตามขั้นตอน การคัดกรองนักเรียน มีตัวชี้วัดความสำเร็จดังนี้

1. นักเรียนทุกคนได้รับการคุ้มครอง
2. มีเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. รายงานผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล
4. รายงานผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายห้อง
5. สรุปผลการคัดกรองข้อมูลนักเรียนเป็นรายห้องสำหรับครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา
3. สรุปผลการคัดกรองข้อมูลนักเรียนเป็นระดับชั้นสำหรับสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากระเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรมหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ จะทำให้ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียน เพื่อใช้ในการพิจารณา นักเรียน ทั้งด้านการส่งเสริมศักยภาพ การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 29-30) กล่าวว่าไว้ว่า การส่งเสริมพัฒนานักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ ลดโอกาสเกิดปัญหาที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาากลุ่มปกติให้ดีขึ้น และเน้นการป้องกัน หรือลดโอกาสที่จะเกิดปัญหาสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ทั้งนี้ สิ่งที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินการส่งเสริมพัฒนาดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดผลสำเร็จได้ คือ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู และนักเรียน ครูจะต้องทำให้นักเรียนรู้สึกที่โรงเรียนเป็นที่ที่มีความอบอุ่นและปลอดภัย เอาใจใส่ให้นักเรียนทุกคน เชื่อมั่นว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ รับฟังความคิดเห็น หรือปัญหา ไม่ตัดสินเด็ก ไม่มองว่าเด็กเป็นปัญหา มีความมุ่งมั่นและตั้งใจช่วยเหลือเด็ก ตลอดจนมีวิธีการตอบสนองต่อเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีรูปแบบที่หลากหลายที่ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาสามารถเลือกใช้ได้ตามสภาพและความเหมาะสม ได้แก่ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 55) การจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และโครงการพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น ดังมีรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนให้มีลักษณะเหมือนบ้านเพื่อให้ครูและนักเรียนมีความคุ้นเคย ปรองมั่งเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน เป็นบริการที่จัดให้นักเรียนทุกคน

1.1 วัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมโฮมรูม มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 71)

1.1.1 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจและประเมินตนเอง ได้รับความรู้ข้อมูลด้านการศึกษาและอาชีพ รู้จักวิธีการปรับตัวและพัฒนาตนเอง

1.1.2 เห็นความสำคัญของการเรียนและการทำงาน ตลอดจนวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขผลการเรียนที่ติดค้างสามารถจบการศึกษาได้

1.1.3 ฝึกทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การฟัง การพูดและการแก้ปัญหา

1.1.4 ให้ออกสื่อนักเรียนได้แสดงความสามารถพิเศษของแต่ละคน เพื่อเป็นบันไดขั้นแรกที่นำไปสู่ความสำเร็จที่สูงขึ้น

1.1.5 ให้อาจารย์/ครูที่ปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทันท่วงที

1.1.5 เป็นเวลาที่ใช้ในการทำความรู้จักและคัดกรองนักเรียน เช่น การทำระเบียบสะสม ทำแบบประเมินพฤติกรรม ทำแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ ตลอดจนการสัมภาษณ์นักเรียน

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติ การจัดกิจกรรมโฮมรูม มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 82)

1.2.1 ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนในชั้นเรียน

1.2.2 ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา และคณะกรรมการประสานงานระดับชั้น กำหนดหัวข้อเรื่องการจัดกิจกรรมตามข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจ

1.2.3 ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา และคณะกรรมการประสานงานระดับชั้น ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.2.4 ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา ดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.2.5 ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา ประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมช่วงปลายภาคเรียน

1.2.6 ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา ส่งผลการประเมินการจัดกิจกรรมโฮมรูมตามลำดับชั้น

1.3 แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อให้การจัดกิจกรรมโฮมรูมเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนสูงสุดและอย่างแท้จริงจึงควรดำเนินการตามแนวทางการจัดกิจกรรม ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 79)

1.3.1 กำหนดกิจกรรมโฮมรูมโดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้

- 1) สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม
- 2) พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น
- 3) ควรมีการจัดทำหลักฐานบันทึกการจัดกิจกรรมทั้งก่อนดำเนินการระหว่างดำเนินและหลังดำเนินการ และสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังกิจกรรมโฮมรูมทุกครั้ง
- 4) ประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมและจัดทำรายงาน

1.3.2 โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือจัดทำคู่มือในการจัดกิจกรรม โดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียน แต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพและตามเหตุการณ์

1.3.3 ใช้วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ฯลฯ ตามความเหมาะสม

2. การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) เป็นการพบปะกันระหว่างครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา กับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือร่วมใจกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

2.1 ขั้นตอนการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547 ก, หน้า 88)

2.1.1 ทีมประสานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ จากผลการประเมินและการประชุมที่ผ่านมา

2.1.2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมากำหนดหัวข้อและวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมแต่ละครั้งให้ชัดเจน

2.1.3 ประชุมทีมประสานเพื่อวางแผนเตรียมการจัดกิจกรรม เช่น จัดทำคำสั่งโรงเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ เตรียมเอกสารและอาคารสถานที่ เป็นต้น

2.1.4 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาเตรียมข้อมูลนักเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่จะต้องใช้

2.1.5 ครูดำเนินการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน และต้องสื่อสารในทางบวก มีท่าทีเป็นมิตร

2.1.6 ครูให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2.1.7 ครูบันทึกการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

2.1.8 ครูประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเพื่อสถานศึกษาจะได้นำไปเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2.1.9 นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการประชุมครั้งต่อไป

2.2 แนวดำเนินการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 80-81)

2.2.1 การเตรียมการ ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมอย่างดีก่อนการประชุม ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการโดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2.2.2 การสื่อสารครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่อง ของนักเรียนในที่ประชุมหรือจะเป็นการส่วนตัวก็ตาม ควรเป็นการพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

2.2.3 การจัดกิจกรรมในการประชุม การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมอย่างเต็มที่นั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มต้นด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูกับผู้ปกครองและระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อนแล้วจึงมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.4 การสรุปผลและการบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้งครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ได้แก่ เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป และเป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนจะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ มีความสามารถมากขึ้นหรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ปัญหาของนักเรียน

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ โดยเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ

3.1 ความหมาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึงกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง เพื่อการค้นพบศักยภาพของตนเองและพัฒนาให้เต็มศักยภาพ และมุ่งเน้นการส่งเสริมด้านระเบียบวินัย หน้าที่ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กรมวิชาการ, 2547, หน้า 9)

3.2 จุดมุ่งหมาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาใน 3 ลักษณะ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 28)

3.2.1 การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ได้แก่ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม

3.2.2 สร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพ

3.2.3 ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

3.3 ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี 2 ลักษณะ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 28-29)

3.3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเองเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

3.3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

3.4 แนวดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง สถานศึกษาควรดำเนินการตามแนวทาง ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2547, หน้า 9)

3.4.1 สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งในลักษณะจัดแยกหรือบูรณาการ ทั้งกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียนไว้ด้วยกัน

3.4.2 เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สาระ

3.4.3 สนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

3.4.4 ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม

3.4.5 ให้บริการด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

3.5 ข้อควรตระหนักในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ในการการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษานั้น สิ่งที่ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาพึงตระหนักและควรระมัดระวัง ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 48)

3.5.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม

3.5.2 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใย ความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน

3.5.3 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนัก ในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุง แก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา

3.5.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน ควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา ให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาหากกลับมามีพฤติกรรมที่ดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 36) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยไม่ปล่อยให้พลละเลยให้นักเรียนสร้างปัญหาต่อตนเองและผู้อื่น มีการให้บริการปรึกษาเบื้องต้น ตลอดจนการประสานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัญหา บุคลิกลักษณะ และสภาพแวดล้อมของนักเรียนแต่ละคน และได้กล่าวถึงหลักการในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนไว้ดังนี้

1. การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับสาเหตุนั้นๆ เพราะปัญหามิได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียวแต่อาจเกิดได้จากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องเนื่องสัมพันธ์กัน
2. ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือโดยเฉพาะการให้บริการปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการ หรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูสามารถเรียนรู้ฝึกฝน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหานักเรียนแต่ละคน
3. ผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนต้องเก็บรักษาเรื่องราวข้อมูลของนักเรียนเป็นความลับ ต้องไม่นำข้อมูลไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความช่วยเหลือนักเรียนจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียน ทั้งนี้ การเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ทำให้เกียรตินักเรียน
4. บันทึกข้อมูลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ในที่ที่เหมาะสม และสะดวกต่อการเรียกใช้
5. การรายงานผลการช่วยเหลือนักเรียนควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

ในการจัดกิจกรรมป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่ม ที่มีปัญหานั้นจำเป็นต้องให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยให้พลละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคมและประเทศชาติ

การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนมีเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย ยกตัวอย่าง 7 วิธี ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 49) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเยี่ยมบ้านนักเรียน ดังมีรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การให้คำปรึกษาเบื้องต้นของครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา เป็นการช่วยเหลือและป้องกัน ปัญหาของนักเรียน ทั้งด้านความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยมุ่งหวังให้ นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามและพึงประสงค์โดยมีขั้นตอนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ดังนี้

1.1 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาทำการศึกษาค้นคว้าผลการคัดกรอง และข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเกิดปัญหาและปัจจัยที่เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือ พร้อมทั้งนัดวัน เวลาและสถานที่ให้คำปรึกษา

1.2 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ตามกระบวนการการให้คำปรึกษา คือ สร้างสัมพันธภาพ พิจารณาและทำความเข้าใจปัญหา กำหนดวิธีการและดำเนินการช่วยเหลือ และยุติการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง

1.3 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน หลังการให้คำปรึกษา

1.4 หากนักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ครูก็ควรให้การส่งเสริมตามสภาพปัญหา แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้ส่งต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง

1.5 ยุติการปรึกษา

2. กิจกรรมในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อการปรับพฤติกรรมของนักเรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มในชั้นเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยเลือกวิธีการหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา โดยมี ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ดังนี้

2.1 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา ทำการรวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา

2.2 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาร่วมกับผู้เกี่ยวข้องวางแผนและพิจารณาเลือก วิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะปัญหาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนในชั้นเรียน เช่น

2.2.1 ฝึกฝน/ ปฏิบัติ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น การฝึกพูดหน้าชั้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการพูด

2.2.2 การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เช่น การแจกอุปกรณ์การทดลอง การรวบรวมสมุดแบบฝึกหัด เป็นต้น

2.2.3 การจัดกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้บทบาทหน้าที่ หรือฝึกฝนความรับผิดชอบ

2.3 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมตามแผน

2.4 ประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอนประจำวิชา อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

2.5 หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น ให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการ แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ให้พิจารณาเลือกวิธีการปรับพฤติกรรมใหม่

2.6 ดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมใหม่

2.7 ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ

2.8 หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ให้พิจารณาส่งต่อครูแนะแนวหรือ ฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อตามระบบสาธารณสุขต่อไป

การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนจะช่วยให้เด็กมีทักษะทางสังคม นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้นและนักเรียนจะเกิดความรู้สึกภูมิใจในตนเอง จากการได้ทำงานในกิจกรรมกลุ่มหรือได้แสดงออกถึงความสามารถส่วนตน

3. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) เป็นกิจกรรมที่ครูจัดให้นักเรียนได้ดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจจัดเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม โดยการคัดเลือกนักเรียนที่มีจุดแข็งด้านสัมพันธภาพหรือมีความมั่นคงทางอารมณ์ หรือมีความเป็นผู้นำและมีความสามารถเฉพาะด้านที่จะนำไปใช้ในการดูแลช่วยเหลือเพื่อน เช่น ความสามารถทางการเรียน ด้านดนตรี ศิลปะ กีฬาหรือทักษะการสื่อสาร เป็นต้น โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

3.1 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

3.2 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาหาทางเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ให้สอดคล้องกับลักษณะปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น

3.21 จัดกลุ่มเพื่อนในการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3.2.2 จัดนักเรียน 1 คน ที่มีความสามารถ/ ความเหมาะสมที่จะช่วยเพื่อน ๆ เป็นกลุ่ม เช่น การทบทวนการเรียนในวิชาต่าง ๆ

3.2.3 จับคู่ให้นักเรียนให้เป็นคู่ดูแลช่วยเหลือกัน เช่น นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจับคู่กับเพื่อนเพื่อนำพาไปสู่การทำกิจกรรมที่ได้แสดงความสามารถที่นักเรียนคนนั้นสนใจ เช่น นักเรียนที่มักเก็บตัวก็ให้จับคู่กับนักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดี เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการสร้างสัมพันธภาพเข้าสู่สังคม

3.3 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมตามแผน

3.4 ประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอนประจำวิชาต่าง ๆ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.5 หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการ แต่ถ้าหากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาเลือกวิธีการปรับพฤติกรรมใหม่

3.6 ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ

3.7 หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

4. การสื่อสารกับผู้ปกครอง การสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นการช่วยเหลือนักเรียน โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การโทรศัพท์สนทนา การเชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อปรึกษาหารือร่วมกัน การส่งหนังสือแจ้งทางไปรษณีย์ เป็นต้น ซึ่งล้วนต้องอาศัยทักษะของการสื่อสาร ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทราบถึงจิตวิทยาการสื่อสารหรือเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมกับสาระหรือวัตถุประสงค์ที่จะสื่อให้ผู้ปกครองทราบหรือเข้าใจ กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครองจะทำให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึงปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียน เกิดความตระหนักและมีความใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น โดยมีขั้นตอนการสื่อสารกับผู้ปกครอง

4.1 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา

4.2 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนดำเนินการสื่อสารกับผู้ปกครอง

4.3 โรงเรียนอบรมครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจใน ความสำคัญของการสื่อสารกับผู้ปกครอง และให้มีจิตวิทยาและทักษะในการสื่อสาร สามารถสื่อสารกับผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- 4.4 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น ทางโทรศัพท์ การส่งไปรษณีย์ และการเชิญผู้ปกครองมาพบ
- 4.5 ปรึกษาหารือและวางแผนร่วมกันกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ปัญหาของนักเรียน
- 4.6 ประเมินความร่วมมือของผู้ปกครองและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน
- 4.7 หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการ แต่ถ้าหากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ให้พิจารณาเลือกวิธีการปรับพฤติกรรมใหม่
- 4.8 ดำเนินการตามแผนพฤติกรรมใหม่
- 4.9 ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ
- 4.10 หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป
5. กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมซ่อมเสริมเป็นกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนซึ่งครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจกันวางแผนในการสอนซ่อมเสริมให้แก่เด็กที่เรียนอ่อน เรียนซ้ำหรือเรียนไม่ทันเพื่อนในสาระต่าง ๆ ซึ่งอาจจะแยกประเภทของปัญหาด้านการเรียนจากสาเหตุที่แตกต่างกัน เช่น เรียนซ้ำจากข้อจำกัดทางความสามารถ เชาว์ปัญญา หรือจากปัญหาพฤติกรรมอารมณ์ของเด็ก เป็นต้น แล้วจึงดำเนินการแก้ไขสาเหตุของปัญหาต่อไป โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม ดังนี้
- 5.1 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา
- 5.2 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาร่วมกับครูผู้สอน ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องวางแผนการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมแก่นักเรียน
- 5.3 กำหนดวัน เวลา สถานที่และครู ในการสอนซ่อมเสริมและแจ้งนักเรียนที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อเข้ารับการสอนซ่อมเสริม
- 5.4 ติดตาม ประเมินผลการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียนเป็นระยะ
- 5.5 หากนักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการ แต่ถ้าหากนักเรียนมีผลการเรียนไม่ดีขึ้นให้พิจารณาจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมใหม่
- 5.6 ดำเนินการสอนซ่อมเสริมใหม่
- 5.7 ประเมินผลการสอนซ่อมเสริมซ้ำ
- 5.8 หากนักเรียนมีผลการเรียนไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมจะช่วยให้นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี ได้เรียนเพิ่มเติม จากครูประจำวิชาที่ตนเรียนอ่อน เรียนไม่ทันเพื่อนและให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบตนเองในเรื่อง การเรียนมากขึ้น ตลอดจนช่วยให้ผู้ปกครองรับทราบปัญหาทางการเรียนของบุตรหลานและใส่ใจ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น

6. กิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมในสถานศึกษา ที่จัดเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้หรือศักยภาพด้านต่าง ๆ ของนักเรียน นอกเหนือจากที่หลักสูตรกำหนดไว้ ทั้งด้านการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้วย กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเข้าค่ายอบรม การจัดตั้งชมรมส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพจิต โดยมี ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังต่อไปนี้

6.1 ครูที่รับผิดชอบจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนปรึกษาและวางแผนช่วยเหลือ นักเรียน กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมหลักสูตรในสถานศึกษา เช่น การจัดตั้งชมรม การจัดตั้งกลุ่ม พัฒนาตนในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

6.2 พิจารณาเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสมในการช่วยเหลือนักเรียนตาม กรณีของปัญหา

6.3 วางแผนและจัดระบบการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร

6.4 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาดำเนินกิจกรรมตามแผน

6.5 ประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมร่วมกับบุคลากร ที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

6.6 หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพความต้องการ แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาเลือกกิจกรรมใหม่

6.7 ดำเนินการตามแผนกิจกรรมใหม่

6.8 ประเมินผลการจัดกิจกรรมใหม่

6.9 หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือ ฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่าง มีคุณค่าและเกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือส่วนรวม นักเรียนจะเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าหรือ ภาคภูมิใจในตนเองจากการแสดงออกถึงความสามารถที่ตนมีอยู่

7. การเยี่ยมบ้านนักเรียน การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นการแสดงถึงความร่วมมือระหว่าง บ้านกับสถานศึกษา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และทำให้ครูได้พบเห็นสภาพความเป็นจริง

ของนักเรียนทั้งสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถประเมินสาเหตุปัญหา แล้วดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป โดยมีขั้นตอนการเยี่ยมบ้านนักเรียน

7.1 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

7.2 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาร่วมกับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการวางแผนการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยมีการกำหนดวัน เวลา และประสานงานให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้า

7.3 สถานศึกษาเตรียมความพร้อมในการเยี่ยมบ้าน โดยจัดอบรมครูให้มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ปกครอง และมีแนวทางการร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไข ปัญหานักเรียน

7.4 สรุปผลการเยี่ยมบ้านนักเรียนและวางแผนการช่วยเหลือและแก้ไข ปัญหา ร่วมกับผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

7.5 หากช่วยเหลือนักเรียนแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นให้จัดกิจกรรมส่งเสริมตามสภาพและความต้องการ แต่ถ้าหากนักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาหาแนวทางการช่วยเหลือนักเรียน

7.6 ดำเนินการตามแผนกิจกรรมใหม่

7.7 ประเมินผลการจัดกิจกรรมซ้ำ

7.8 หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้พิจารณาส่งตัวต่อครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง หรือส่งต่อระบบสาธารณสุขต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงปัญหาและความต้องการช่วยเหลือของนักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม และเมื่อได้ทำการสืบค้นหาสาเหตุและแหล่งที่เป็นปัญหาได้แล้ว จะต้องหาวิธีการและวางแผนดำเนินงานเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนได้ตรงจุดหมายและจะต้องคำนึงว่าถ้าปัญหาใดที่เกินขอบเขตแห่งความรู้ความสามารถของตนแล้ว ควรจะส่งต่อนักเรียนผู้นั้น ไปยังผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ เพื่อรับการแก้ไขและช่วยเหลือหรือบำบัดให้ตรงตามกรณีต่อไป

5. การส่งต่อนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 40-41) ได้ให้ความหมายของการส่งต่อนักเรียนไว้ว่า หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา วิเคราะห์และพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถดำเนินการส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหานักเรียนได้โดยลำพัง จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทั้ง

ภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่นครูแนะแนว ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำวิชา ฝ่ายปกครอง ฝ่ายกิจการนักเรียน นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ ฯลฯ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น เพราะหากปล่อยให้ เป็นบทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา หรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง นักเรียน อาจไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ หรือความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลาม กลายเป็นปัญหาใหญ่จนยากแก่การแก้ไข ทั้งนี้ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการส่ง ต่อได้ตั้งแต่กระบวนการทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือกระบวนการคัดกรองนักเรียน ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนเป็นรายกรณี และมีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนเป็น ระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง

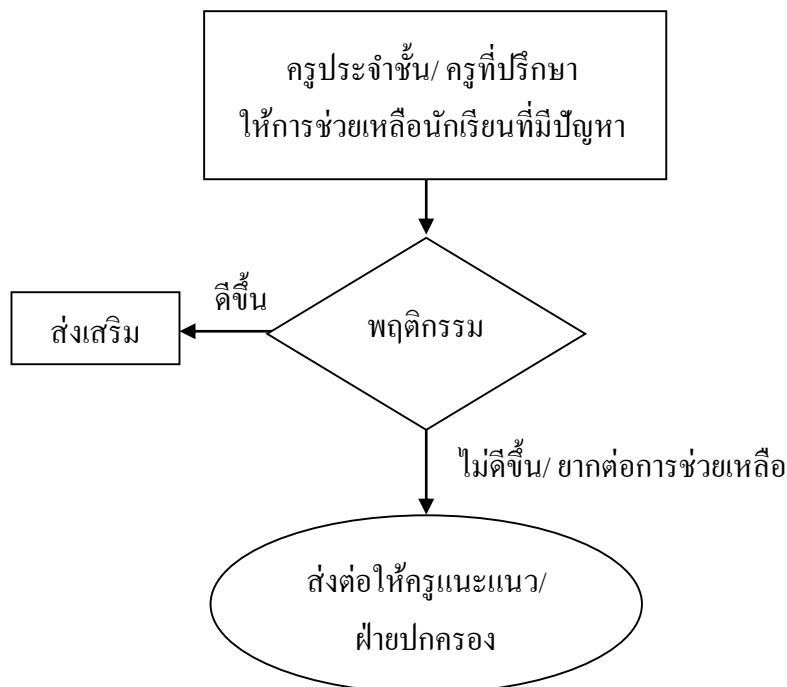
ข้อสังเกตนักเรียนที่ควรส่งต่อ (กรมสุขภาพจิต, 2546, หน้า 28) มีดังต่อไปนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิม ไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาจะ ดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ
2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือกับครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใดๆ เป็นต้น
3. ปัญหาของนักเรียนเป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อนของ สภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

ในการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนนั้น ในกรณีที่มีปัญหาหากต้องการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือนักเรียนแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านกรณี que เด็กมีความสามารถพิเศษ หรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาส ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ นักเรียน ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

การส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 51-52)

1. การส่งต่อภายใน ในกรณีที่ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการตามกระบวนการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาแล้ว แต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา จะส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองดำเนินการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตาม ความเหมาะสมต่อไป ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการส่งต่อภายในได้ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 132)

ภาพที่ 5 กระบวนการส่งต่อภายใน (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 132)

1.1 ขั้นตอนการดำเนินงานส่งต่อภายใน

ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาจะดำเนินการส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องที่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของปัญหาและความต้องการของนักเรียน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 133)

1.1.1 ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้วยวิธีการหรือกิจกรรมต่าง ๆ

1.1.2 ประเมินผลและติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนหลังดำเนินการช่วยเหลือ หากพฤติกรรมดีขึ้นให้ดำเนินการส่งเสริมนักเรียนตามความเหมาะสม แต่หากไม่ดีขึ้นหรือมีพฤติกรรมที่ยากต่อการช่วยเหลือให้ดำเนินการส่งต่อภายใน

1.1.3 ส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองในกรณีที่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นและติดตามผลการช่วยเหลือหลังการส่งต่อ โดยประสานงานกับครูแนะแนว/ ฝ่ายปกครอง หรือบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

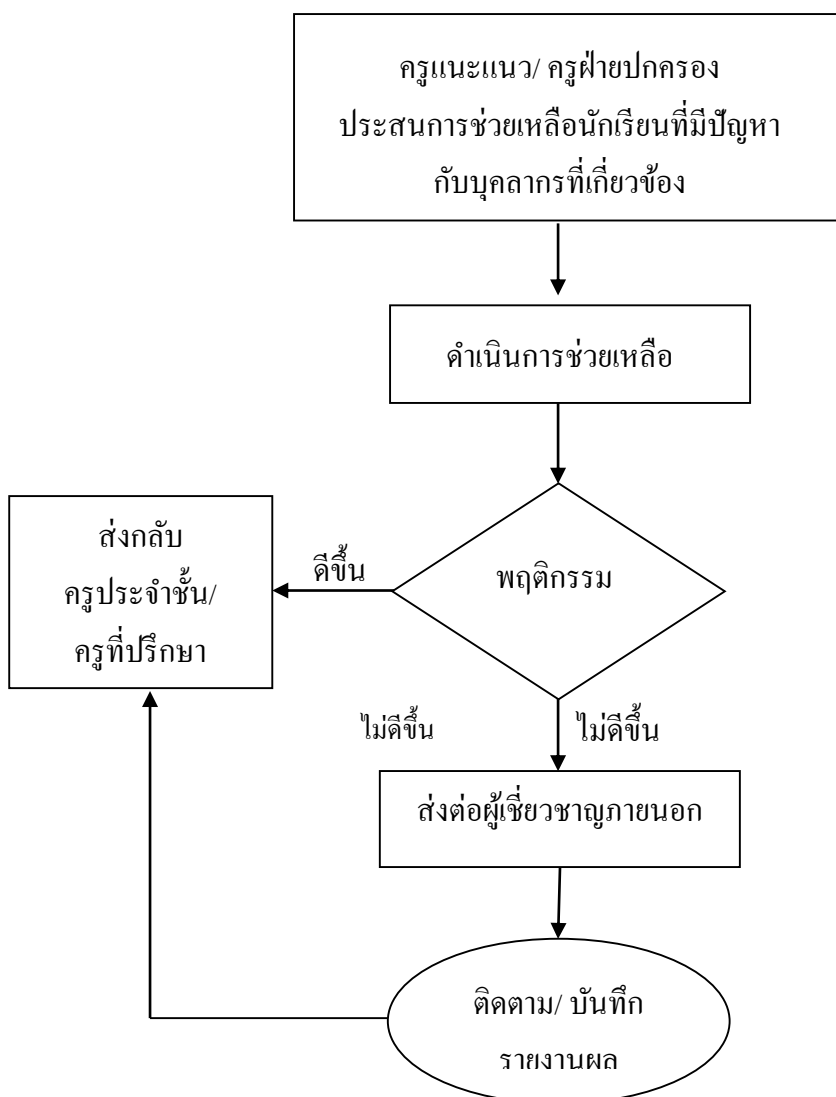
1.2 แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายใน

การส่งต่อภายในสถานศึกษามีแนวทางที่ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรถือปฏิบัติตามแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 4 แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายใน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 52)

การดำเนินงาน	แนวทางการดำเนินงาน	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
การส่งต่อภายใน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ 2. ประสานงานกับครูหรือบุคลากรที่จะให้ความช่วยเหลือต่อนักเรียน 3. สรุปรูปข้อมูลนักเรียนและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมาในบันทึกการส่งต่อ 4. นัดหมายวัน เวลา สถานที่ที่จะไปพบครูที่จะให้การช่วยเหลือต่อ 5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบบบันทึกการส่งต่อภายในของโรงเรียน 2. แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

2. การส่งต่อภายนอก การส่งต่อภายนอกเป็นการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียนกรณีที่เกิดความสามารถของสถานศึกษา โดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อ และมีการติดต่อเพื่อรับทราบผลในการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพจึงมีกระบวนการ ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 155)

ภาพที่ 6 กระบวนการส่งต่อภายนอก (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 155)

2.1 ขั้นตอนการดำเนินการส่งต่อภายนอก

การส่งต่อภายนอกเป็นวิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่สถานศึกษาขอรับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก เมื่อพบว่านักเรียนมีปัญหายุ่งยากซับซ้อน และต้องการความช่วยเหลือเฉพาะทาง โดยครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองรับผิดชอบในการประสานงานขอความช่วยเหลือจากสถานบริการสาธารณสุขหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 156)

1. รวบรวม/ สรุปแนวทางแก้ไขปัญหากจากสรุปการประชุมรายกรณี
2. ประสานความช่วยเหลือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
3. ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย

4. ติดตามประเมินพฤติกรรมของนักเรียนหลังการช่วยเหลือ
5. หากนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น ให้ส่งกลับครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา
6. หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น พิจารณาส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก
7. ประสาน ติดตามผลการช่วยเหลือจากสถานบริการสาธารณสุขหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายนอก

การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนว/ ครูฝ่ายปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรถือปฏิบัติตามแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 5 แนวทางการดำเนินงานส่งต่อภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 52-55)

การดำเนินงาน	แนวทางการดำเนินงาน	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
การส่งต่อภายนอก	ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก 1. ในกรณีของนักเรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือ ครูแนะแนว/ ครูฝ่ายปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก 2. ติดตามผลการช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญภายนอก 3. รายงานผลการช่วยเหลือ	1. แบบบันทึกการส่งต่อภายนอกของโรงเรียน 2. แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

ผลสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญในการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 55)

1. บุคลากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ผู้รับผิดชอบวางระบบและดำเนินงานตามระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถบูรณาการเข้ากับภารกิจหลักของสถานศึกษาได้
4. สร้างบรรยากาศการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเป็นประชาธิปไตย

5. มีสารสนเทศของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. มีข้อมูลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานสรุป

รายงาน

7. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษามีกระบวนการดำเนินงานทั้งด้านการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหา นักเรียนโดยมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม เพื่อใช้ในการดำเนินงาน และต้องมีการประสานงานขอความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรและองค์กรภายนอกเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ปลอดภัยจากสารเสพติด และมีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรสำคัญในการดำเนินงานตามกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

ประสบการณ์การทำงาน คือ ระยะเวลาในการทำงานของครูนับตั้งแต่วันบรรจุแต่งตั้ง จนถึงปัจจุบัน จำแนกเป็น ประสบการณ์น้อย หมายถึง มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ปานกลาง หมายถึง มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 5 ปีถึง 10 ปี และ ประสบการณ์มาก หมายถึง มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป โดยที่ประสบการณ์ในการทำงานนั้นสามารถเป็นปัจจัยส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงานได้ เพราะผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่สูงกว่าจะสามารถเข้าใจและแก้ไขปัญหาที่พบได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มณฑา จำปาเหลือง (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด ที่ ประสบการณ์น้อยกับประสบการณ์มาก พบว่าด้านขั้นตอนขั้นกำหนดแผนวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มี ประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มีปัญหา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และสอดคล้องกับ พัชราภรณ์ เศษสุภา (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียน ประถมศึกษาในเขตอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 เพื่อศึกษา

ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูระหว่างความคิดเห็นของครูประจำชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และครูประจำชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูระหว่างครูผู้มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี สอดคล้องกับ สมภกร ชันชุมพล (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาการทำงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่าการเปรียบเทียบสภาพการทำงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไข ของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 15-20 ปี มีสภาพการทำงานแตกต่างกับข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ รัตนา ฤทธิรงค์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายกรู๊ป จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายกรู๊ป จังหวัดชลบุรีจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ระดับชั้น คือ ระดับชั้นของครูที่ปรึกษาในโรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 ระดับชั้นคือ ป.4-ป.6 และ ม.1-ม.3 ซึ่งระดับชั้นของนักเรียนเป็นตัวแปรสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ จุลมณฑล (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีระดับชั้นต่างกัน มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายด้าน ได้แก่ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จะเห็นว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน และระดับชั้นเป็นตัวแปรสำคัญและน่าสนใจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

มานพ บุญสมพงษ์ (2550) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช. ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช. โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อ 2) ปัญหาการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช. จำแนกตามระดับช่วงชั้นของครูที่ปรึกษาประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช. ครูที่ปรึกษาได้เสนอแนวคิดหาวิธีการประสานกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เช่น การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) ควรจัดเวลาและความสะดวกให้ครูในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ในระเบียบเหมาะสมควรมีข้อมูลนักเรียนครบทุกด้าน การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และครูที่ปรึกษาควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมก่อนเรียน (Home room) และครูที่ปรึกษาควรแสวงหาวิธีการร่วมมือจากนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากนักเรียน

จักรี โพธิ์สำนัก (2550) ได้ศึกษาปัญหาและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ และ 2) ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามประเภทโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุทธิรัตน์ หัตถกิจ (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน 2) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศของครูที่ปรึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปรึกษาเพศชายมีปัญหาการดำเนินงานมากกว่าครูเพศหญิง เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ และ 3) ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาคำแนะนำการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า สามารถปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานได้โดยการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูที่ปรึกษา สร้างความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน

ฐานิยา งามศิริ (2553) ได้ศึกษา การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ตามลำดับ 2) ครูที่ปรึกษาที่สังกัดขนาดโรงเรียนต่างกันมีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยครูที่ปรึกษาที่สังกัดโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าครูที่ปรึกษาที่สังกัดโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง ทั้ง โดยรวมและรายด้าน

จุฬารัตน์ นาคประวัตติ (2553) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ

แรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทโรงเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 เรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไปเยี่ยมบ้านนักเรียนในที่ปรึกษาทุกคน เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และสอบถามเรื่องต่าง ๆ จากผู้ปกครอง ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการรู้จักนักเรียนมากขึ้น ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และกำหนดวัน เวลาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ชัดเจน และเพียงพอ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนประสานความร่วมมือกันกับทุกฝ่ายทั้งผู้ปกครอง ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ทุกฝ่ายในโรงเรียนต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษา และมีการติดตามประเมินผลการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และด้านการคัดกรองนักเรียน ปรับปรุงเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนให้ชัดเจน ง่าย และสะดวกในการกรอกข้อมูล และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนตามลำดับ

กาญจนา บุญเคน (2554) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์สอนและวุฒิการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่ละด้านมีดังนี้ ความสะดวกในการเดินทางเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษา ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อการแบ่งกลุ่มนักเรียน ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อการแบ่งกลุ่มนักเรียน เวลาที่ใช้ในการให้คำปรึกษาของครู และความพอเพียงของเวลาเพื่อการแก้ปัญหานักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ

กิตติศักดิ์ จุลมณฑล (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักเรียนเป็นรายบุคคลด้านการคัดกรอง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ตามลำดับ ครูที่ปรึกษาที่สังกัดขนาดโรงเรียนต่างกันมีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปรึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าครูที่ปรึกษาโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ครูที่ปรึกษาที่มีระดับชั้นต่างกัน มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือมากกว่าครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

อัยญาอุท โปธินอก (2558) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน และ 3) การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันในตำแหน่งหน้าที่ ประสิทธิภาพการทำงาน และขนาดโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

แนดเลอร์ (Nadler, 1990) ได้ทำการวิจัยพบว่า นักศึกษามักปรึกษาตนเองในกลุ่มเพื่อนมากกว่าที่จะมาพบอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากไม่ต้องการถูกถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว เพราะเกรงความลับของตนเองจะถูกเปิดเผย โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนกลางถึงตอนปลาย ปรัชญาการณดังกล่าวอาจมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และเห็นว่าบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษามีความสำคัญลดลงสำหรับตน

เคลลี (Kelly, 2003) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการจัดโปรแกรมให้คำปรึกษาแบบเน้นความเข้าใจสำหรับ โรงเรียน Jamaican School ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ทศนคติของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการจัดการแนะแนวในโรงเรียน Jamaican School กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 420 คน (นักเรียน 151 คน ครู 130 คน ครูแนะแนว 44 คน อาจารย์ใหญ่ 37 คน และผู้ปกครอง 58 คน) จากโรงเรียน 54 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า เด็กในช่วงวัยเรียนของจาไมกาต้องเผชิญหน้ากับสภาพความจริง

ซึ่งมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ อาชีพ และการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ/ สังคม ปัญหาสำคัญที่ถูกระบุโดยกลุ่มผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองว่า น่าจะมีผลกระทบในด้านลบมากที่สุดต่อการประสบความสำเร็จ ของนักเรียนคือ การตายของบุคคลที่ใกล้ชิด โรคเอดส์ ความคิดวิตกกังวล ปัญหาจากที่บ้าน ความกลัวการล้มเหลวที่โรงเรียน และความกลัวการถูกชิงทรัพย์หรือคุมคามทางเพศ นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชุด Wilcoxon Signed Rank Test ยังพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างสภาพการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียน Jamaican School แบบที่เป็นจริงในปัจจุบันกับแบบที่คาดหวัง ดังนั้น กลุ่มผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองจึงต้องการให้เน้นความเข้าใจ (Comprehensive Guidance Counseling Program: CGCP) ในโรงเรียน Jamaican School ด้วย

เลกเก็ต (Leggett, 2004) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจผลกระทบของการจัดโปรแกรมให้คำปรึกษาในชั้นเรียน โดยเน้นทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ผลกระทบของการจัดโปรแกรมให้คำปรึกษาในชั้นเรียน โดยเน้นทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนเกรด 4 จำนวน 67 คน และครู 4 คน กำหนดให้นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการอบรมในโปรแกรมให้คำปรึกษาโดยเน้นทักษะการแก้ปัญหาเป็นเวลา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดระยะเวลา 11 สัปดาห์ ในขณะที่กลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการอบรมดังกล่าวในช่วงเวลานี้ นักเรียนจากทั้ง 2 กลุ่ม จะได้รับการประเมินผลโดยใช้แบบสอบถามทั้งแบบก่อนและหลังการทดลอง เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญที่เกิดขึ้นกับระดับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน การมีความคาดหวังและสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน โดยใช้แบบสอบถาม Coopersmith Self-Esteem Inventories และ The Children's Hope Scale เพื่อประเมินผลของระดับความเชื่อมั่นในตนเองและการมีความคาดหวังของนักเรียน นอกจากนี้ยังได้ทำการประเมินผลด้านทัศนคติของครูและนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน โดยใช้แบบสอบถาม Classroom Environment Scale ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า โปรแกรมให้คำปรึกษาโดยเน้นทักษะการแก้ปัญหา (SFC) เป็นรูปแบบหนึ่งของการดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในชั้นเรียน ซึ่งมีผลกระทบในด้านบวกต่อการจัดการศึกษา และยังให้ผลการวิจัยที่สนับสนุนข้อมูลที่พบว่า การจัด โปรแกรมให้การดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างเหมาะสมตามระดับอายุจะมีผลในการช่วยให้กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนรู้มีความสะดวกมากขึ้น ทำให้เกิดชั้นเรียนที่สามารถใช้ทักษะการแก้ปัญหาในด้านบวกได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าว สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความร่วมมือกับ

กรมวิชาการและกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขได้ร่วมกันกำหนดขึ้นมาเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพในการให้การปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ เพื่อให้ให้นักเรียนเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีหน้าที่พัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยตรง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดกิจกรรมเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดโดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่ปรึกษาซึ่งมีหลักในการดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน การดำเนินงานและสภาพปัญหา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้จากการศึกษางานวิจัยนั้นพบว่า จะมีความแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียน เพศของครูที่ปรึกษา ประสบการณ์ของครูที่ปรึกษา และระดับชั้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการประเมินตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปรึกษากลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 12 แห่ง รวม 86 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปรึกษากลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 12 แห่ง รวม 71 คน จำแนกเป็นโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608 อ้างถึงใน สมโภชน์ อเนกสุข, 2553, หน้า 212) และสุ่มครูที่ปรึกษาแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนของครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้น ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ครูที่ปรึกษาชั้น ป.5-ป.6	56	46
ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1-ม.3	30	25
รวม	86	71

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ คือ ประสิทธิภาพการทำงาน และระดับชั้น

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 จำนวน 5 ด้าน รวม 34 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 8 ข้อ ด้านการคัดกรองนักเรียน จำนวน 5 ข้อ ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำนวน 6 ข้อ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำนวน 7 ข้อ และด้านการส่งต่อนักเรียน จำนวน 8 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแบบสอบถามแบบจัดอันดับความสำคัญ (Rank order) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากมากไปหาน้อย จำนวน 5 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างเป็นลำดับดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เพื่อสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยยึดหลักการดำเนินงานตามคู่มือครูที่ปริกษาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต
3. ร่างแบบสอบถามตามแนวทางที่ได้ศึกษามา เสนอต่อประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และให้ความเห็นชอบ
4. เสนอร่างเครื่องมือต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายนาม ดังต่อไปนี้
 - 4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก หัวหน้าภาควิชา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 - 4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวัสดิ์ รองหัวหน้าภาควิชา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 - 4.2 นายณรงค์ ชื้อกำเนิด ผู้อำนวยการโรงเรียน
โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัด
ระยอง 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
5. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ปรึกษาซึ่งมิได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน

30 คน จากโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

6. นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้ ตามข้อ 5 มาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้ สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .21-.87 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, p. 204 อ้างถึงใน กิตติศักดิ์ จุลมณฑล, 2554, หน้า 51) ผลปรากฏมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .91 แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว มาจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงประธานกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา และ ผู้อำนวยการ โรงเรียนกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามไปยัง โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ดำเนินการแจก และเก็บ แบบสอบถามจากโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ระยะของ เขต 1 จำนวน 12 โรงเรียน ด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่รับคืนมาตรวจสอบจำนวน และคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมา วิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. นำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำเสนอ ในรูปตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. คัดเลือกแบบสอบถามที่ได้รับคืน โดยคัดจากฉบับที่สมบูรณ์
2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
3. ผู้วิจัยดำเนินการแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเทียบเคียงเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 103 อ้างถึงใน ดวงใจ หอมหวล, 2555, หน้า 34-35) มีรายละเอียด ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ มาก
2.51-3.50	หมายถึง	ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ น้อย
1.00-1.50	หมายถึง	ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการหาค่าความถี่ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามจัดอันดับความสำคัญจำนวน 5 ข้อ โดยใส่ตัวเลขข้อละ 1 หมายเลข จากหมายเลข 1 – 5 แทนความอันดับสำคัญมากที่สุด ไปยังน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้รายงานใช้สถิติดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. การเปรียบเทียบปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับชั้น ใช้การทดสอบค่าที (t -test)
4. การเปรียบเทียบปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ระหว่าง ประสิทธิภาพการทำงาน ใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หากมี

ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยการเปรียบเทียบ
เชิงซ้อน (Multiple comparison) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

5. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่ม
อำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ใช้สถิติเชิง
พรรณนา (Descriptive statistics) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency)

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ของครูที่ปรึกษา

ปัญหาการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	17.004	8.502	57.601*	.00
	ภายในกลุ่ม	68	10.037	.148		
	รวม	70	27.040			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	9.028	4.514	27.230*	.00
	ภายในกลุ่ม	68	11.272	.166		
	รวม	70	20.300			
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.789	2.895	12.786*	.00
	ภายในกลุ่ม	68	15.395	.226		
	รวม	70	21.184			
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	6.428	3.214	16.202*	.00
	ภายในกลุ่ม	68	13.490	.198		
	รวม	70	19.918			
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.853	2.926	11.168*	.00
	ภายในกลุ่ม	68	17.818	.262		
	รวม	70	23.671			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	8.215	4.107	69.010*	.00
	ภายในกลุ่ม	68	4.047	.060		
	รวม	70	12.262			

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่าปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพัฒนา สังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตาม ประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ในทุกด้าน เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการเซฟเฟ (Scheffe) ตามตารางที่ 18 ถึงตารางที่ 23

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในกลุ่มอำเภอ พัฒนาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ที่มี ประสิทธิภาพ การทำงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการ ของเซฟเฟ (Scheffe) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ประสิทธิภาพ การทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
		3.67	2.78	2.51
1. น้อยกว่า 5 ปี	3.67	-	.88*	1.15*
2. ตั้งแต่ 5-10 ปี	2.78		-	.27
3. มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	2.51			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 18 พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกัน มีปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพัฒนา สังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ โดยครูที่มีประสิทธิภาพการทำงานน้อยกว่า 5 ปีมีปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่า ครูที่มีประสิทธิภาพมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และครูที่มีประสิทธิภาพการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ปีมี ปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่า ครูที่มีประสิทธิภาพตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในกลุ่มอำเภอ
นิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ที่มี
ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการ ของเซฟเฟ
(Scheffe) ด้านการคัดกรองนักเรียน

ประสบการณ์ การทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
		2.86	2.20	2.02
1. น้อยกว่า 5 ปี	2.86	-	.65*	.84*
2. ตั้งแต่ 5-10 ปี	2.20		-	.19
3. มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	2.02			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 19 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีปัญหาระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่
โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปีมีปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มากกว่าครูที่
มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป และครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีปัญหาระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในกลุ่ม
อำเภอ นิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1
ที่มีประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ
เซฟเฟ (Scheffe) ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ประสบการณ์ การทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
		2.85	2.54	2.13
1. น้อยกว่า 5 ปี	2.85	-	.31	.72*
2. ตั้งแต่ 5-10 ปี	2.54		-	.41*
3. มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	2.13			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 20 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านการส่งเสริมนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป และครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี มีปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ที่มีประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

ประสบการณ์การทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
		3.09	2.65	2.34
1. น้อยกว่า 5 ปี	3.09	-	.44*	.75*
2. ตั้งแต่ 5-10 ปี	2.65		-	.31
3. มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	2.34			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 21 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป และครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่ม
อำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1
ที่มีประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการ
ของเชฟเฟ่ (Scheffe) ด้านการส่งต่อนักเรียน

ประสบการณ์ การทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
		2.86	2.35	2.16
1. น้อยกว่า 5 ปี	2.86	-	.49*	.69*
2. ตั้งแต่ 5-10 ปี	2.35		-	.19
3. มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	2.16			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 22 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีปัญหาาระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงาน
พื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการส่งต่อนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ โดยครู
ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่า ครูที่มี
ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่ม
อำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเขต 1
ที่มีประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีการ
ของเชฟเฟ่ (Scheffe) โดยรวม

ประสบการณ์ การทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
		3.06	2.51	2.23
1. น้อยกว่า 5 ปี	3.06	-	.55*	.83*
2. ตั้งแต่ 5-10 ปี	2.51		-	.28*
3. มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	2.23			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 23 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 คู่ โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

ตารางที่ 24 การจัดลำดับความสำคัญแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเขต 1

แหล่งความแปรปรวน	อันดับที่					สรุป
	1	2	3	4	5	
1. สนับสนุนงบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียน	20	17	16	10	8	1
2. การอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	14	16	14	16	11	3
3. การสร้างความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13	14	17	18	9	4
4. ผู้บริหารให้ความสำคัญ ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	18	15	15	17	6	2
5. มีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน และกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ	6	9	8	12	36	5

จากตารางที่ 24 พบว่า ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้เรียงลำดับความสำคัญจากมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ได้แก่สนับสนุนงบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญ ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การอบรม

และพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสร้าง
ความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีแนวทาง
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน และกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตาม ระดับชั้นและตามประสบการณ์การทำงาน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปรึกษากลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 71 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเคราะห้ และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของครูที่ปรึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง .21 - .87 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .91 และสอบถามแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแบบสอบถามแบบจัดอันดับความสำคัญ (Rank order) จำนวน 5 ข้อ ข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมารวมทั้งสิ้น 71 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) กรณีที่พบความแตกต่างใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

สรุป

ในการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 สามารถสรุปผลการรายงานได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อตามลำดับที่มีปัญหามากที่สุดไปยังน้อยที่สุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน สามอันดับนี้อยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อที่มีปัญหามากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ความสะดวกของครูในการเยี่ยมบ้านนักเรียน การอำนวยความสะดวกของโรงเรียนในการจัดเวลา และ/ หรือ สนับสนุนงบประมาณ ให้ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และความร่วมมือของผู้ปกครองในการให้ข้อมูลกับครู

1.2 ปัญหาด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อที่มีปัญหามากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ความเพียงพอของข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนสำหรับคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ดำเนินการคัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูลหลายด้าน และความชัดเจนของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน

1.3 ปัญหาด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อที่มีปัญหามากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ความสนใจของผู้ปกครองในการประชุมร่วมกับโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ความสอดคล้องของกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน กับความต้องการของนักเรียน และความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมโฮมรูมของครู

1.4 ปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อที่มีปัญหามากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนของโรงเรียน เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ความชัดเจนและปฏิบัติได้จริงของมาตรการของโรงเรียน เพื่อให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการให้ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหานักเรียน

1.5 ปัญหาด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อที่มีปัญหามากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ความเต็มใจของนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหา ความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ และความร่วมมือระหว่างครูฝ่ายปกครองกับครูประจำชั้น ในการแก้ไขปัญหานักเรียน

2. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นของครูที่ปรึกษานั้น โดยรวม และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาน้อยกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์

การทำงานของครูที่ปรึกษาพบว่าโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน

4. แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรให้ความสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้เรียงลำดับความสำคัญจากมากที่สุด ไปยังน้อยที่สุด ได้แก่สนับสนุนงบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียน การอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสร้างความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญ ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน และกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

ในการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัญหาและอุปสรรคบางส่วนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนานั้น เกิดจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้ปกครอง โรงเรียน ครูที่ปรึกษา และนักเรียนดังนี้ สำหรับปัญหาด้านผู้ปกครองนั้น พบว่าผู้ปกครองนั้นเรียนส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่มาจากจังหวัดต่างๆ เพื่อมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมและพักอาศัยอยู่ในอำเภอนิคมนพัฒนา เพราะอำเภอนิคมนพัฒนานั้น มีการขยายตัวภาคอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากเกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม หรือไม่ก็เป็นแรงงานรับจ้างภาคการเกษตร ทำให้ไม่มีเวลาใส่ใจบุตรหลาน จึงก่อให้เกิดปัญหาผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ข้อมูลในการประชุมร่วมกับโรงเรียนเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ขาดความร่วมมือในการให้ข้อมูลของบุตรหลานตน สำหรับปัญหาด้านโรงเรียนนั้นพบว่าอัตราการย้ายออกของครูในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สูงกว่าทุกกลุ่มอำเภอในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (โรงเรียนนิคมพัฒนา, 2558, หน้า 37-42) เนื่องจากมีสภาพความเป็นชนบท และเมืองใหม่มากกว่ากลุ่มอำเภออื่นๆ ทำให้ผู้รับผิดชอบงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดความต่อเนื่องส่งผลให้ การอำนวยความสะดวกของโรงเรียนในการจัดเวลา และ/หรือ สนับสนุนงบประมาณ ให้ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียนนั้นมีน้อยเกินไป ไม่ต่อเนื่อง และขาดคอกบพร่อง อีกทั้งบางโรงเรียนยังขาดความชัดเจน และปฏิบัติได้จริงของมาตรการของโรงเรียน เพื่อให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และขาด

การส่งเสริมและสนับสนุนของโรงเรียน เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน สำหรับปัญหาด้านนักเรียนนั้นพบปัญหาหลักคือ เมื่อนักเรียนพบปัญหาที่ต้องได้รับการช่วยเหลือและแก้ไข นักเรียนกลับไม่เต็มใจที่จะได้รับการส่งต่อเพื่อแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ บุญสมพงษ์ (2550, หน้า 69-70) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของจุฬารัตน์ นาคประวัตติ (2553, หน้า 57-58) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษประจวบคีรีขันธ์เขต 1 พบว่ามีประเด็นสำคัญ ในรายด้านที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อที่มีปัญหามากที่สุด สามอันดับแรก ได้แก่ ความสะดวกของครูในการเยี่ยมบ้านนักเรียน การอำนวยความสะดวกของโรงเรียนในการจัดเวลา และ/หรือ สนับสนุนงบประมาณ ให้ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และความร่วมมือของผู้ปกครองในการให้ข้อมูลกับครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาไม่ได้รับความสะดวกในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ทำให้ไม่ได้ข้อมูลนักเรียนที่ชัดเจนตามสภาพจริง ประกอบกับครูมีภาระงานมากไม่มีเวลาเดินทางไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมทั้งระยะเวลา และงบประมาณในการออกเดินทางเพื่อไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ขาดแคลนงบประมาณในการจัดอบรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ครูขาดขวัญและกำลังใจ และไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำข้อมูลเป็นรายบุคคล และผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลา และไม่ให้ความสำคัญกับครูในการให้ข้อมูลนักเรียนในปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุานิยา งามศิริ (2553, หน้า 69-70) ที่ได้ศึกษา การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษจันทบุรี เขต 1 และพบว่าปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นด้านที่มีปัญหามากที่สุด และมีปัญหาในระดับปานกลาง

1.2 ปัญหาด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายข้อที่มีปัญหามากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ความเพียงพอของข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนสำหรับคัดกรอง

นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ดำเนินการคัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูลหลายด้าน และความชัดเจนของเกณฑ์ การแบ่งกลุ่มนักเรียนการคัดกรองนักเรียนนั้นต้องมีเครื่องมือที่ได้มาตรฐานและครูมีประสบการณ์ใน การจัดกิจกรรมเพื่อคัดกรองนักเรียน แต่เนื่องจากครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาในกลุ่มโรงเรียนนิคม พัฒนาส่วนหนึ่งประสบการณ์การทำงานระดับน้อยนั้นคือต่ำกว่า 5 ปี อีกทั้งไม่ได้จบการศึกษา ทางด้านการแนะแนวมาโดยตรงทำให้ขาดความรู้และประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในการคัดกรองนักเรียนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการตัดสินใจคัดสรรนักเรียน ถ้าครูไม่มีข้อมูลหรือ เกณฑ์ในการพิจารณาที่ชัดเจนก็จะทำให้เกิดปัญหาในด้านการคัดกรองนักเรียน ซึ่งผู้ที่จะให้ข้อมูล นักเรียนในการพิจารณาคัดกรองนักเรียนได้ดีที่สุดคือ ผู้ปกครองนักเรียน เพราะถ้าผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือก็จะเกิดปัญหาในการคัดกรองนักเรียนได้ แต่จากผลการวิเคราะห์ที่ทำให้ปัญหาด้านนี้อยู่ ในระดับน้อยน่าจะมาจากสาเหตุหลักที่ว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในระดับปานกลาง ถึงมาก นั่นคือ ตั้งแต่ 5 ปีถึง 10 ปี และ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป ทำให้ครูมีประสบการณ์ในการคัดกรอง นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัยฉยุท โพธิ์นอก (2558, หน้า 114-116) ได้ศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับ น้อย

1.3 ปัญหาด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ ที่มีปัญหามากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ความสนใจของผู้ปกครองในการประชุมร่วมกับโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ความสอดคล้องของกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน กับ ความต้องการของนักเรียน และความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมโฮมรูมของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนนั้นมีข้อจำกัดคือ โรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับ ความสนใจของนักเรียนได้ครบทุกคน ตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้เพียงบางกลุ่มเท่านั้น ทำให้นักเรียนบางคนไม่สามารถแสดงความสามารถของตนเองได้เต็มที่ นักเรียนบางคนที่ไม่ชอบ ไม่สนใจอาจไม่ให้ความร่วมมือและความสนใจในการร่วมกิจกรรม การจัดกิจกรรมไม่มีความ สม่ำเสมอเนื่องจากภาระงานที่มากเกินไปของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา และที่สำคัญเนื่องจาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างยากจนมักให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพ ทำให้สนใจ ปัญหาของบุตรหลานน้อยเกิดไป จึงไม่ให้ความร่วมมือ และขาดการประชุมร่วมกันและให้ ความสำคัญจากผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ จุลมณฑล (2554, หน้า 65) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อที่มีปัญหามากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนของโรงเรียน เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ความชัดเจน และปฏิบัติได้จริงของมาตรการของโรงเรียน เพื่อให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการให้ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหานักเรียน อาจเนื่องมาจากอำเภอนิคมน้ำเค็มพัฒนาไม่บุคลากรโยกย้ายบ่อย ครูที่บรรจุใหม่มีอายุน้อย ขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ขาดทักษะวิธีการในการสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนในการแก้ไขพฤติกรรม ทำให้นักเรียนไม่ไว้วางใจที่จะเข้ามาปรึกษาหารือ การแก้ไขพฤติกรรมไม่ต่อเนื่องและขาดความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวถึงแล้วในข้อต่างๆข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา บุญเคน (2554, หน้า 78) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ปัญหาด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อที่มีปัญหามากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ความเต็มใจของนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหาคความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ และความร่วมมือระหว่างครูฝ่ายปกครองกับครูประจำชั้น ในการแก้ไขปัญหานักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษามีความพยายามและความร่วมมือกันในการประสานงานกับครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง แต่ปัญหาที่พบบางส่วนนั้นเนื่องมาจากการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูเมื่อได้ดำเนินการตามกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ข้างต้นแล้ว ยังไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ เพราะบางครั้งปัญหาของนักเรียนรุนแรงยากต่อการแก้ไข หรือการดำเนินการแก้ไขต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ แต่ผลการดำเนินงานพบว่า ขาดการประสานความร่วมมือกันจากหน่วยงานภายนอกทั้งองค์กรภาครัฐ เอกชน ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ เท่าที่ควร อีกทั้งขาดการติดตามในการแก้ไขพฤติกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิรัตน์ หัตถกิจ (2552, หน้า 86) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

2. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำเค็มพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นของครูที่ปรึกษานั้นพบว่า โดยรวมและด้านการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้าน

การส่งต่อนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาน้อยกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) เป็นช่วงวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงในตนเอง หลายด้าน เช่นด้านร่างกาย พฤติกรรม มากกว่าระดับชั้นประถมศึกษา (ป.5-ป.6) ซึ่งเป็นวัยที่ใจร้อน เจ้าคิดเจ้าแค้น หุนหันพลันแล่น และผู้ปกครองนักเรียนมีความเป็นห่วงใยในบุตรหลานของตนเอง ที่อยู่ในระดับศึกษามากกว่ามัธยมศึกษา จึงให้ความร่วมมือและความใกล้ชิดกับครูมากกว่า และระดับปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นระดับศึกษามักเป็นปัญหาที่ไม่รุนแรง ไม่จำเป็นต้องส่งต่อนักเรียน จึงพบปัญหาด้านการส่งต่อนักเรียนน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ จุลมณฑล (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตรา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีระดับชั้นต่างกัน มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายด้าน ได้แก่ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมการพัฒนาให้นักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษาพบว่าโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน โดยพบว่าครูที่มีประสิทธิภาพการทำงานน้อยกว่า 5 ปีมีปัญหาแตกต่างจากครูที่มีประสิทธิภาพมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มากที่สุด รองลงมาคือครูที่มีประสิทธิภาพน้อยกว่า 5 ปี กับ ครูที่มีประสิทธิภาพตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี ทั้งนี้เนื่องมาจากในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน เพราะต้องทำงานประสานกันอย่างเป็นระบบ และได้รับความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ตั้งแต่การจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล การรู้จักนักเรียนรายบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ครูได้รับทราบเกี่ยวกับปัญหาที่แท้จริงของนักเรียนรวมทั้งอาจหาทางป้องกันและแก้ไขได้ทันเวลาที่ ทักษะและประสบการณ์ในการพิจารณาข้อมูลนักเรียนจากหลายๆด้านจึงเป็นสิ่งจำเป็น การลงพื้นที่ การขอความร่วมมือ และสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ปกครองและนักเรียนในการให้ข้อมูลนั้น หากครูไม่ได้จบทางด้านการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ได้สั่งสมมาเป็นตัวช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างและเลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลายและได้มาตรฐาน คัดกรองนักเรียนได้อย่างชัดเจน ต้องมีทักษะในการให้คำปรึกษา และสร้างความไว้วางใจเพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองกล้าปรึกษาในเรื่องที่เป็นความลับ และสอดคล้องกับ สมัคร ชันชุมพล (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพ

ปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไข ของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 15 – 20 ปี มีสภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกับข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ รัตนาฤทธิ์คง (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายกรู๊ป จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายกรู๊ป จังหวัดชลบุรีจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรอำนวยความสะดวกในการให้ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ทั้งการจัดเวลาและ/ หรือสนับสนุนด้านงบประมาณ
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูควรใช้ทักษะ ความรู้ และสร้างหรือเลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลาย โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนที่ครบถ้วน และเพียงพอสำหรับคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้อง
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ควรหาวิธีการเพื่อให้ผู้ปกครองให้ความสำคัญ และความ สนใจเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรหาเทคนิค และวิธีการ เพื่อให้ให้นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา มีความเต็มใจที่เข้ารับการส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค ของครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ในเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืดพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมวิชาการ. (2547). แผนภูมิหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการ โรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมสุขภาพจิต. (2547). คู่มือการสร้างเครือข่ายการดูแลนักเรียน สำหรับบุคลากรสถานศึกษาและบุคลากรสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมสุขภาพจิต. (2554). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: ยูเร็นส์อิมเมจกรุ๊ป.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). ชุดฝึกอบรมการปรับกระบวนการทัศน์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ข). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กาญจนา บุญประเคน. (2554). สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิตติศักดิ์ จุลมณฑล. (2554). การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จักรี โพธิ์สำนัก. (2550). ปัญหาและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- จันทนา บุญรุ่ง. (2548). การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จุฬารัตน์ นาคประวดี. (2553). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียน ในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฐานิยา งามศิริ. (2553). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามะนิลา เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงใจ หอมหวาน. (2555). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา เขตอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บัวเครือ โพธิ์ชัย. (2548). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรนัย ศรีสมบัติ. (2551). ปัญหาการเสพยาเสพติดของเยาวชน: กรณีศึกษาในเขตพื้นที่
อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง. รายงานการศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปานทอง กุลนาถศิริ. (2546, มีนาคม-เมษายน). การสอนเรขาคณิตในระดับประถมศึกษา
ในศตวรรษที่ 21. คณิตศาสตร์, 41, 474-475.
- พัชรภรณ์ เคนสุภา. (2551). ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียน
ประถมศึกษาในเขตอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 .
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูริทัต สิงหเสม. (2556). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. สงขลา: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- มณฑา จำปาเหลือง. (2546). การศึกษาปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). เอกสารการสอนชุดวิชา 22305 พฤติกรรมวัยรุ่น. คณะ
ศึกษาศาสตร์. หน่วยที่ 9-15.
- มานพ บุญสมพงษ์. (2550). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานของระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษตราด.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนา ฤทธิรงค์. (2556). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครือข่ายกรู๊ป
จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 4. (2559). การพัฒนาวิชาการกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา.
ระยอง: โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 4.
- วรรณ ขุนศรี. (2549). การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการชีวิตจริง กรณีตัวอย่างคณิตศาสตร์.
วารสารวิชาการ, 9(2), 65-67.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2549). พฤติกรรมวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.
- สมโภชน์ อเนกสุข. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย *Statistical methods for research*
(พิมพ์ครั้งที่ 6). ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมัคร จันทร์ชุมพล. (2548). การศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554, 26 ตุลาคม). *แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). การศึกษาสภาพการจัดระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *การพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (หลักสูตรผู้บริหาร)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *TEPE ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.tepeonline.org/>
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (มัธยมศึกษาปีที่ 1-6)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการการพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สุทธิรัตน์ หัตถกิจ. (2552). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุริย์พร คงประเสริฐ. (2555). *ความต้องการสวัสดิการของเด็ก และเยาวชนในตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง*. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการบริการสังคม, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัญญาอุท โปธินอก (2558). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Kelly, G. A. (2003). *A comprehensive guidance counseling program for jamaican school : A need assesment*. Retrieved February 14, 2006, from <http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp>
- Leggett, M. E. S. (2004). *The effects of solution-focused classroom guidance intervention with elementary students*. Retrieved February 5, 2006, from <http://www.ord.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp>
- Nadler, A. (1990). Help-seeking behavior as coping resource. *Learned Resourcefulness*, 22(4), 127-158.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือในการวิจัย
2. หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
3. หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ ๖๒๑๘.๘/ ว.๑๑๕๒

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.เค้าโครงงานวิจัย
๒. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพาทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวสุจริยา ชมสนธิ รหัส ๕๘๙๙๐๑๐๕

งานนิพนธ์ เรื่อง : ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

โดยมี **ดร.ชัยพนธ์ รักงาม** เป็น ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา

ภาควิชาบริหารการศึกษา

โทร ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๗๔-๕๘๑

(สำเนา)

ที่ ศธ ๖๒๑๘.๘/ ว.๑๑๕๓

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ใน
ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวสุจริยา ขมสนิท รหัส ๕๘๙๙๐๑๐๕

งานนิพนธ์ เรื่อง : ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในกลุ่มอำเภอเนินคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต ๑

โดยมี **ดร.ชัยพจน์ รังงาม** เป็น ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามนก)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๗๔-๕๘๑

(สำเนา)

ที่ ศธ ๖๒๑๘.๘/ ว.๑๑๕๔

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ใน ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวสุจริยา ขมสนิท รหัส ๕๘๙๙๐๑๐๕

งานนิพนธ์ เรื่อง : ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑

โดยมี ดร.ชัยพจน์ รังงาม เป็น ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามนก)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๗๔-๕๘๑

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียน
ในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับสอบถามข้าราชการครูที่ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ผู้วิจัยมีความประสงค์จะนำข้อมูลไปใช้ศึกษาปัญหา เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้ตอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวมไม่จำเพาะบุคคลหรือกลุ่มใด และสงวนคำตอบของท่านเป็นความลับ จึงใคร่ขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อตามสภาพจริง เพื่อได้ข้อมูลอันจะนำไปสู่ผลการวิจัยที่เที่ยงตรง สามารถนำไปพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน ต่อไป
3. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลด้านประสบการณ์ และระดับชั้น
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. คำว่า ครู ที่ปรากฏในแบบสอบถามนี้ หมายถึง ครูประจำชั้น หรือ ครูที่ปรึกษา
5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานของครูนับตั้งแต่วันบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

นางสาวสุจริยา ขมสนิท

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลด้านประสบการณ์ และระดับชั้น
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ

1. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- น้อยกว่า 5 ปี
- ตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี
- มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

2. ระดับชั้นที่ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของท่าน ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1.	การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญของโรงเรียนเพื่อให้ครูจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
2.	ความรู้ ความเข้าใจของครู ในการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
3.	การมี และใช้เครื่องมือที่หลากหลายของครู ในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
4.	ความร่วมมือของนักเรียนในการให้ข้อมูลกับครู					
5.	ความร่วมมือของผู้ปกครองในการให้ข้อมูลกับครู					
6.	ความสะดวกของครู ในการเยี่ยมบ้านนักเรียน					
7.	การอำนวยความสะดวกของโรงเรียนในการจัดเวลา และ/หรือ สนับสนุนงบประมาณ ให้ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน					
8.	ความจริงของข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียน/ผู้ปกครอง					
	ด้านการคัดกรองนักเรียน					
1.	ความชัดเจนของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน					
2.	ความเพียงพอของข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนสำหรับคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้อง					
3.	ดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยใช้ข้อมูลหลายด้าน					
4.	การเก็บรักษาความลับของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา					
5.	ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อการแบ่งกลุ่ม					
	ด้านการส่งเสริมนักเรียน					
1.	การสนับสนุนของโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนานักเรียน					
2.	ความสอดคล้องของกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน กับความต้องการของนักเรียน					
3.	ความสนใจของผู้ปกครองในการประชุมร่วมกับโรงเรียนเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน					
4.	การสร้างความรู้ ความเข้าใจของโรงเรียน ให้แก่ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจตรงกัน					
5.	ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมโฮมรูมของครู					
6.	ความสนใจต่อกิจกรรมโฮมรูมของของนักเรียน					

ข้อที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับของปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน					
1.	การส่งเสริมและสนับสนุนของโรงเรียน เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน					
2.	ความชัดเจน และปฏิบัติได้จริงของมาตรการของโรงเรียน เพื่อให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน					
3.	ความหลากหลายของกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน					
4.	ทักษะในการให้คำปรึกษาของครูแก่นักเรียน					
5.	ความสม่ำเสมอในการให้คำปรึกษาของครูแก่นักเรียน					
6.	การติดตามดูแลของครูต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง					
7.	การให้ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหานักเรียน					
	ด้านการส่งต่อนักเรียน					
1.	ความชัดเจนของข้อมูลนักเรียนเพื่อการส่งต่อ					
2.	ความพยายามของครู ในการแก้ไขปัญหาล่วงหน้าก่อนที่จะทำการส่งต่อ					
3.	ความเต็มใจของนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหา					
4.	ความเต็มใจของผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหา					
5.	ความร่วมมือระหว่างครูแนะแนวกับครูประจำชั้น ในการแก้ไขปัญหานักเรียน					
6.	ความร่วมมือระหว่างครูฝ่ายปกครองกับครูประจำชั้น ในการแก้ไขปัญหานักเรียน					
7.	ความพร้อมของหน่วยงานภายนอก ที่จะรับส่งต่อนักเรียน					
8.	ความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามต้องการในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง ให้ท่านจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของท่าน จากความสำคัญมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด (1 – 5)

..... การสนับสนุนงบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียน

..... การอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

..... การสร้างความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

..... ผู้บริหารให้ความสำคัญ ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

..... มีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน และกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์